27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7267 28 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1910 ԿԻՐԱԿԻ 13 Mars 1910 27me année N. 7267

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԵՇԽԱՆԼԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ. էջը
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرواك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌كین برياميان
درعلیه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ԿԸ ՅԱՏԿԱՑՆԷ

1.— Ձեռքէ ծախուած իւրաքանչիւր «Արեւելք»ի վրայ մէկ փարա։— 2.— Վերաբացման բալանճէն (24 դեկտ.) յետոյ գալիք բաժանորդագրութեանց իւրաքանչիւրէն 10 դրշ.— 3. Իր 800 ոսկի բերքին ունեցած բաժանորդ. պահանջին 100էն 25 ը, այսինքն 200 ոսկի.— 4. Հարսնիքի ծանուցմանց ու մահազդի վրայ 20 ական դրշ — 5.- Թաղ. խորհուրդի, եկեղեցւոյ, պատարագի ծանուցմանց իւրաքանչիւրէն 5 դրշ.

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐ

Թուրք թերթ մը երկու օր առաջ կը հաղորդէր որ բազմաթիւ անգլիացի վաճառականներ կը պատրաստուին մօտերս Պոլիս գալ, Թուրքիոյ հրապարակը աչքէ անցընելու։ Նպատակ ունին Պոլսոյ և գաւառներուն մէջ առեւտրական մեծ տուներ հիմնել՝ եւրոպական երկիրներու վաճառքներուն հետ մրցելու համար։

Եթէ մէկ կողմէն ասիկա բարի լուր մըն է, միւս կողմէն ալ սակայն վտանգ մըն է որ կը մօտենայ մեր առեւտրական հրապարակին։ Անգլիացիները աշխարհիս առաջին վաճառականներն են. մէկէնիմէկ, ամէն առեւտրական աշխարհը ինքզինքը հարկադրուած տեսնելով մրցելու աւանկ ուժի մը դէմ, մեծ պիտի ըլլայ բնականաբար իր շուարումը։ Բռնապետութեան երկարամեայ շրջանի միջոցին, ինչպէս երկրի մը յառաջդիմութեան բոլոր ատարները, առեւտրական կեանքն ալ գրեթէ կանգ առած էր Թուրքիոյ մէջ։ Համիտ, որ իր անձնական քսակը պարարտացնող և իր գահուն յաւերժութիւնն ապահովող անմիջական պայմաններէն դուրս ամէն բանի նկատմամբ խորին արհամարհանք մը կը տածէր և «ինէ ետքը ջրհեղեղ»ի գիտական ու անմարդկային սկզբունքին կը փարէր իր հրէշ հոգիին բովանդակ կառչութեամբը, բնականաբար հոգ չէր ըներ թէ երկրին կենսունակութեան մեծագոյն աղբիւրը՝ վաճառականութիւնը՝ ի՛նչ դահավէժ անկումի մըն էր մատնուած իր սանձած ու գործադրած սիստեմին երեսէն։ Արդարեւ առեւտուրը ի՞նչպէս կրնար բարգաւաճիլ երկրի մը մէջ, ուր քայլ մը կարելի չէր առնել առանց մեծ դժուարութիւններու և վտանգներու, առանց բազում ծախսերու։ Այս երկրին ներքին մեծ ու փոքր վաճառականութիւնը, որ գլխաւորապէս Յոյներուն և Հայերուն և երկրորդապէս Հրեաներուն ձեռքն է, կարեւէր հարուածուեցաւ բռնակալութեան վերջին քառորդդարեայ շրջանին, և մասնաւորապէս հայ վաճառականութիւնն էր որ ահեղօրէն խոշտանգուեցաւ։ Արիւնարբու հալածիչը իր թոյնը թափեց հայ առեւտրականին վրայ. ոչ միայն օր ցորեկով թալլել տուաւ զայն, այլ և կողմնակի միջոցներով ջլատեց անոր բազուկները։ Առեւտրական ի՛նչ տուներ փլան, ի՛նչ ապագաներ կործանեցան, ի՛նչ ապարէզներ փճացան։ Մրրիկ մըն էր որ տարիներով մոլեգնօրէն պտուըտեցաւ հայ վաճառականին գլխուն վրայ։ Հակառակ սակայն այդ մրրիկին, ազգային առեւտրական կեանքը քաշկռտեց իր գոյութիւնը, ինալով, ելլալով, զարնուելով, հարուածուելով, մինչ անգլիական և հրեայ վաճառականութիւնը՝ բացի այն անուղղակի վնասէն զոր կը կրէր երկրին ընդհանուր վատթար վիճակին բերմամբը, հանդարտօրէն և առանց նեղուելու կը շարունակէր իր գործը։ Բռնապետութեան զարհուրելի յորձանքին մէջէն՝ հայ առեւտրական կեանքին դուրս գալը այն կենդանութեամբը որ անոնուեցաւ, հրաշք մը, ճշմարիտ հրաշք մը կ'ենթադրէ, վասն զի կրնար անիկա բոլորովին մեռած ըլլալ։ Խոստովանինք որ բաւական հաստ ու դիմացկուն կենակով ցեղ մըն ենք, ապա թէ ոչ Համիտին պէս ճիւաղի մը երեսնամեայ հարուածներուն տակ փճացած լմնցած էինք։

Այն երանելի՛ թուականներուն, եւրոպական առեւտրական աշխարհը կասկածոտ ու վերապահ դիրք մը կը բռնէր հանդէպ Թուրքիոյ։ Երկրին խառնակ ու անապահով վիճակը վստահութիւն չէր ներշնչեր։ Ի՞նչպէս կարելի էր մեծ դրամագլուխներ փոխադրել երկիր մը, ուր կեանքի և ինչքի ապահովութիւն չկար բնաւ։ Թուրքիոյ պէս երկիր մը, սակայն, ի՛նչ շահագործելի դաշտ եւրոպացի կամ ամերիկացի առեւտրականին համար։

Բռնակալութեան տապալումը բնականաբար Թուրքիոյ վաճառականութեան դուռները լայնօրէն կը բանար օտար շահագործութեան առջեւ։ Եւ եթէ աւելի քան մէկուկէս տարիէ ի վեր եւրոպացի վաճառականը հարկաւոր ուժգնութեամբը չյայտնուեցաւ մեր հրապարակին վրայ, պատճառը պարզապէս այն էր որ նոր ռեժիմը կատարեալ վստահութիւն ներշնչող հիմերու վրայ դրուած ըլլալու երեւոյթը չունէր։ Ամէն բան երերուն էր, անհաստատ, կասկածելի։ Մանաւանդ Համիտ գահուն վրայ էր, վըտանգներո՛ւն վտանգը։ Հաւանական փոթորիկներ կը խմորուէին մութին մէջ, լուռ ու մունջ։ Հորիզոնը պարզ չէր։ Եւ արդարեւ կասկածները արդարացան։ Մարտ 31ի յեղաշրջութեան պայթումը և Կիլիկիոյ անակնկալ կոտորածը ցոյց տուին, պէտք եղածէն շատ աւելի, թէ իրենք ո՛ր աստիճան յեղյեղուկ հանգամանք մը ունէին Թուրքիոյ մէջ, սահմանադրական ռեժիմին ալ տակ։ Բայց վերջին այդ փոթորիկը անցնելէ և մեծ վտանգին—Համիտին—վերջնական անհետացումէն յետոյ, անցնող մէկ տարուան յարաբերական խաղաղութիւնը —քաղաքական մէկ քանի միջադէպերէ լոկ վրդովուած— առաւել կամ նուազ վստահութիւն ներշնչելու ընոյթը ունի, որպիսին այս երկիրը եւրոպան տարիէ ի վեր չէր կրցած ներշնչել։ Եւ ահա տասը ամսուայ կը բերէ մեզ այն լուրը թէ անգլիացի բազմաթիւ վաճառականներ կը պատրաստուին Պոլիս գալ՝ մեծ վաճառատուներ հիմնելու համար մայրաքաղաքիս ու գաւառներուն մէջ։ Այս շարժումը եթէ մէկ կողմէն սրտապնդիչ բան մը ունի մեզ համար, միւս կողմէ, ինչպէս ըսի, ամէն առեւտրական աշխարհին համար բաւական ծանր և մտահոգիչ պարագայ մըն է։ Թուրքիոյ առեւտրական հրապարակին վրայ, մինչեւ ցարդ, տեղացի հայ վաճառականը բացարձակ և ուժգին դաշնմարտի մը հարկին տակ ենթարկուած չէ ինքզինքը՝ ընդդէմ եւրոպացի վաճառականին, որուն դերը ա՛յնքան հարեւանցի եղաւ ցարդ այդ հրապարակին վրայ։ Բայց բուն մրցումը ասկէ ետքն է որ պիտի սկսի, երբ Եւրոպայի առեւտրական լեգէոնները սպառազէն խուժեն մեր երկիրը և իրենց կայքերը հաստատեն մեր մէջ։ Ի՞նչ պիտի ընէ հայ վաճառականը։ Մենք լաւ ենք մրցելու համար մեր դրացի տարրերուն դէմ, բայց ճարպիկ, գիտուն, հեռատես, հաշուագէտ, փորձառու և մանաւանդ հարուստ եւրոպացի վաճառականին հետ մրցումի մը մէջ ո՞րքան հաւանականութիւն կայ նոյնքան ան[illegible] յաղթական չալու այն կռուանը որուն վրայ հիմնուած է մեր ամբողջ վաճառականական գոյութիւնը։ Անկեղծութիւնը ունենանք խոստովանելու թէ բոլորովին անպատրաստ ենք աւանկ մաքառումի մը կուրծք տալու։ Արդէն այն չափով որով եւրոպացի վաճառականը մինչեւ ցարդ իրեն տեղ մը շինեց մեր հրապարակին վրայ, որքան ալ աննշան, բաւական եղաւ հաստատելու թէ աւելի լայն ասպարէզի մը վրայ մղուած անհաւասար մրցումի մը մէջ մեր պարտութիւնը անխուսափելի է։ Անշուշտ նոյն դրութեան մէջ կը գտնուի յոյն վաճառականն ալ։ Բայց, ինչպէս ամէնախոր համոզումն է, Յոյները միշտ աւելի ճարպիկ, հնարիմաց, ճկուն և հեռատես են. անոնք դուցէ կերպով մը յաջողին պատսպարուած նոր կացութեան մէջ բոլորովին վրայ չտալու իրենց դիրքը։

Ի՞նչ ընելու է սակայն այս մերձեցող վտանգին դէմ, ոչինչ բայց եթէ պատրաստուիլ մաքառումի նոր զէնքերով զինադրելու անոր, օգտուելու երկրին ընիկ տարրի մեր դրութենէն, որ ահագին առաւելութիւն մըն է օտարամուտ տարրերու վրայ, ընկերութիւններ յանձն առնելու և մանաւանդ առեւտուրի անյաղթահարելի հնարանք և միացեալ սիստեմի մը ունակութիւնները թօթափելու, ապա թէ ոչ եւրոպացի վաճառականին առաջին երեւումը՝ մեր առեւտրական աշխարհը մեռնելու, նուաճուելու դատապարտուած է։

Եր. Սրմաքեշխանլեան

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՄԷՋ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ. — ԴԱՏԱԿԱՆ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄՆԵՐԸ. — ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

(«ԹԱՆ»Ի ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

(ՇԱՐ. ՆԵՐԿԻ ԹԻՒԷՆ ԵՒ ՎԵՐՋ)

Դատական բարենորոգումը.— Գաւառներու դէմ Օսմանցիներուն ունեցած յարաճուն հակառակութեանը ծանօթ ըլլալով, պէտք էր աւելի եւս զգալ արդարութեան վերակազմութեամբ։ Մինչեւ հիմա տեղի ունեցած բարենորոգումը սա է որ քանի մը կեդրոններու մէջ, իբր ց կաշառակերութեամբ ամէնէն ծանօթ դատաւորները պաշտօնանկ ընելով, անոնց տեղ փաստաբաններ կամ իրաւագիտական վարժարանէն նոր ելլող աշակերտներ նշանակուած են։ Թոշակներն ալ աւելցուցած են։ Այս ջանքերը, դժբաղդաբար, մինչեւ հիմա շատ միջակ արդիւնք մը տուին։ Իմ անցած բոլո՛ր քաղաքներէս միեւնոյն տրտունջը լսեցի դատարաններու մասին։ Մէկ կողմէ ասոր պատճառն այն է որ նոր դատաւորները՝ թէ՛ իրենց թիւէն եւ թէ իրենց երիտասարդութեան պատճառով, անկարող են ամենափոքր ազդեցութիւն մը իսկ ի գործ դնել։ «Ենթադրելով որ, կ'ըսէր ինծի ամէնէն վստահելի խօսակիցներէս մին, այս երիտասարդները լաւ գիտութիւններով օժտուած ըլլան, առով հանդերձ բան մը չպիտի կրնային ընել։ Անոնք հին տարրերուն մէջ խեղդուած են, եւ եթէ ուզէին հակազդել, մատնանիշ ընելով օրինակի համար իրենց պաշտօնակիցներուն արարքները, [illegible] պիտի ընկճուէին այս վերջիններուն միաբանական ուժին տակ։»

Միւս կողմէ, Թոշակները շատ թեթեւ փոփոխութեան մը ենթարկուած են, որով այս միջոցը չկրցաւ ազդեցիկ ըլլալ։ Դատարաններու անդամներուն ամսաթոշակները միայն մէկ ոսկիի յաւելում կրած են, որով անոնք 75 ֆր.ի մօտ գումար մը կը ստանան։ Վերաքննիչ ատեանի դատաւորները, որոնք 100 ֆրանք կ'առնէին, 250 ֆրանք պիտի ընդունին։ Ասիկա արդէն ժամանակէ մը ի վեր որոշուած էր, սակայն դեռ նոյեմբերին չէր գործադրուած։ Ահաւասիկ նահանգի մը բարձր մէկ պաշտօնատարին տեղեկութիւնը. «Ինչպէս կ'ուզէք որ, կ'ըսէր ան ինծի անկեղծօրէն, այս պայմաններուն մէջ կարելի ըլլայ վստահիլ դատաւորներու ուղղամտութեան»։ Ասիկա արդարեւ դժուար կ'երեւայ ինծի։

Ստոյգ է որ Հալէպի կուսակալը ինծի յայտարարեց թէ իր նահանգին երկու կամ երեք գլխաւոր կեդրոններուն մէջ բարենորոգումը կատարուած էր. ուրիշ շատ տեղեր տեսածէս աւելի մեծ թիւեր ցուցուց ինծի։ Իր բացածին համեմատ, այս քաղաքներուն մէջ դատաւորները ամսական 2,000 դրշ. կը ստանան, այսինքն 400 ֆրանք, իսկ նախագահները՝ 2500 դրշ. (500 ֆր.)։ Այս հաստատումը, որուն ճշդութիւնը կասկածի ենթարկել չպիտի ուզէի, ամէն պարագայի մէջ պիտի ձգտէր ապացուցանել թէ բարենորոգումը միօրինակ կերպով չի կատարուիր եւ թէ անիկա կուսակալներուն ազատ գնահատումին ձգուած է։ Ինչ որ—մ'միայն դրամական տեսակէտով իսկ—բաւական զարմանալի է։

Այս ամէնէն զատ, իրողութիւնները արդէն մեզ կը մղեն Փոքր-Ասիոյ մէջ տիրող արդարութեան ճշգրիտ վիճակին վրայ հաստատ գաղափար կազմելու։

Հետեւեալ գործը ինքնին միայն պիտի բաւէ մեզ համոզելու, որովհետեւ նոր և ճշմարտապէս թիպիք է ան։ Տարիէ մը աւելի է որ, Պաղեստինի մէկ քաղաքին մէջ, օտար հաստատութենէ մը 70,000 ֆրանքի գումար մը գողցուած էր։ Նախնական հարցաքննութիւնը ապարդիւն մնաց. սակայն 1909 մայիսին, պաշտօնական հիւպատոսարանին տուած խիստ ճշգրիտ ցուցմունքներուն հետեւանքով, քննութիւնը վերսկսաւ։ Նոյն տարուան յուլիսին ընդհանուր ներումը, որ միայն յանցանքները կը նախատեսէր և ո՛չ թէ ոճիրները, գործին վերջ մը չէր տար, որովհետեւ նոր հետազօտութիւններով հաստատուած էր թէ յանցաւորները փորձած էին կաշառել հարցաքննիչ պաշտօնեան, ինչ որ օրէնքը իբրեւ ոճիր կ'որակէ։

Գործերը կը շարունակէին ուրեմն իրենց ընթացքը և ա՛յնքան աղէկ որ հարցաքննիչ դատաւորի պաշտօնը կատարող դատաւորին քարտուղարն ալ խոստովանած էր կաշառակերութեան փորձը, որուն առարկայ եղած էր ինք։ Այսքան յստակ կացութեան մը հակառակ, հոկտեմբեր ամսուն, զարմանքով տեսնուեցաւ որ դատարանը կը ջանար խոչընդոտ հանել դատական հետապնդումներուն առջեւ, քմահաճօրէն ձերբակալել տալով երեք գլխաւոր վկաները, առանց [illegible] տուած ըլլալու պատրուակով։ Միւսներն ալ միեւնոյն վիճակին ենթարկուելու վրայ էին, երբոր հիւպատոսը՝ զայրացած՝ զանոնք իր քով կանչեց, դատական իշխանութեանց ազդու բողոք մը ուղղելով։ Այս կացութեան հանդէպ, դատարանը չը համարձակեցաւ ձերբակալուած վկաները վար դնել բանտին մէջ և արձակեց զանոնք։ Սակայն լաւագոյն լուծումը չը տրուեցաւ այսպէսով, որովհետեւ ամիս մը վերջ, անցեալ նոյեմբերին, ձեռնհաս վերաքննիչ ատեանին ամբաստանիչ ատեանը, ինչպէս ըսի արդէն, կը հաստատէր թէ պաշտօնատարը ինքն իսկ բացորոշապէս կ'ընդունէր կաշառակերութեան փորձը, դատ տեղի չունենալու վճիռ կուտար և այսպէսով ոչ միայն կը չէզոքացնէր ոճրական արարքը, այլ նաեւ քաղաքային ամէն պահանջում։ Այս պզտիկ պատմութիւնը, որ համիտեան ռեժիմին հոտը կը բուրէ, մեկնութիւն չի վերցներ և անոր վրայ աւելի ծանրանալու պէտք չզգեր կարծեմ։ Ցաւոք, անո՛ր համար հրահանգիչ է, որովհետեւ հոն երեւցող դատաւորներէն շատերը նոր անուանուած էին։

Եզրակացութիւն.— Այն քննութենէն որուն էական կէտերը պարզեցի այս քանի մը նամակներուն մէջ, կը հետեւի որ եթէ Փոքր-Ասիոյ բնակչութեանց մասնութիւնը, ազատութեան եւ պաշտպանութեան հետեւանօք, ներդաշնակ չէ նոր կառավարութեան ոգիին հետ, սակայն երկրին այս կարեւոր մասին մէջ ոչ խանդավառութիւն կը նշմարուի սահմանադրական ռեժիմին համար ոչ ալ ապառնալիք։ Հաստատեցի թէ քաղաքական այս հանդարտութիւնը արդիւնքն է՝ բոլոր նահանգներուն մէջ հզօր կազմակերպութեանը Մ. եւ Թ. կոմիտէին ճիւղերուն, որոնց գործին մէջ հաւաքուած են, բացէբաց կամ գաղտնապէս՝ քաղաքին համեմատ, իշխանութեան սա երկու գլխաւոր տարրերը. պաշտօնատարներն ու սպաները։ Տպաւորութիւնս յստակօրէն [illegible] եղաւ թէ այդ ամբողջին կազմածքով եւ շնորհիւ [illegible] պաշտ հաւակամութեան, երկրին այժմեան վիճակը—հակառակը այն վիճակին որ նմանօրինակ պարագայի մը առաջ պիտի գար Եւրոպայի ժողովրդոց մէջ—կրնար տեւել՝ թէեւ երկրին ստուար մեծամասնութեան խորունկ մտածմանը հակառակ ըլլար։ Նոյն իսկ համոզուած եմ որ քոմիթէին յարատեւ ազդեցութիւնը՝ զօրանի ուսուցման եւ մեկնութեան շնորհիւ՝ քիչ քիչ պիտի առաջնորդէ նոր սերունդները յառաջդիմութեան եւ մտաւորական զար-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (61)

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

ԺԷ.

ԱԲԲԱՅԻՆ ՍԵՆԵԱԿԸ

Եթէ երբեք կայծակ մը իյնար Տանթէսի ոտքերուն տակ, փոս մը պեղելով ու դժոխքը բանալով անոր խորը, նուազ արագ ու նուազ ելեկտրական և ջախջախիչ ազդեցութիւն մը առաջ պիտի բերէր որքան այդ անակնկալ խօսքերը. Եդմոն ոտքի ելաւ ու գլուխը երկու ձեռքերուն մէջ առաւ, կարծես արգիլելու համար գլխուն պայթումը։

— Իր հա՛յրը մի, իր հա՛յրը մի, գոչեց Տանթէս։

— Այո՛, հայրը, որ Նուարթիէ տը Վիլֆոր կը կոչուի, յարեց աբբան։

Այն ատեն փայլակնացայտ գաղափար մը անցաւ բանտարկեալին մտքէն. ինչ որ մինչեւ այն ատեն մութի մէջ մնացած էր՝ անմիջապէս լուսաւորուեցաւ շողշողուն պայծառութեամբ մը։ Վիլֆորի այդ խուսափողական պատասխանները հարցաքննութեան միջոցին, բնաջինջ եղած նամակը, պահանջուած երդումը, գրեթէ աղերսող ձայնը, որ փոխանակ սպառնալու, կը թախանձէր կարծես, Տանթէսի միտքը ինկան ամբողջովին։ Եդմոն ճիչ մը արձակեց, վայրկեան մը դանդաչեց գինովի մը պէս. յետոյ այն բացուածքէն դուրս խոյանալով, որ աբբային խցիկէն իր խցիկը կ'առաջնորդէր, ըսաւ.

— Օ՜հ, մինակ մնալու եմ որ այդ բաներուն վրայ խորհիմ։

Եդմոն, իր զնտանը հասնելուն պէս, անկողնին վրայ ինկաւ. բանտապանը իրիկուան հոն գտաւ Եդմոնը, նստած, աչքերը սեւեռուն, կծկուած դիմագծերով, արձանի պէս անշարժ ու համր։

Այդ խոկման ժամերուն մէջ, որոնք երկվայրկեաններու տեւողութիւն ունեցած էին, Տանթէս սոսկալի որոշում մը տուաւ և զարհուրելի երդում մը ըրաւ։

Ձայն մը սթափեցուց Տանթէսը իր անուրջանքէն. աբբայ Ֆարիայի ձայնն էր, որ ինք ալ ընդունած ըլլալով բանտապանին այցելութիւնը, Եդմոնը կը հրաւիրէր միասին ճաշելու։ Խենթ ճանչցուած ըլլալուն, մանաւանդ զուարճալի խենթ մը, կարգ մը առանձնաշնորհումներ կը վայելէր, ինչպէս քիչ մը աւելի ճերմակ հաց ուտելու և կիրակի օրերը գինի խմելու։ Այդ օրը կիրակի ըլլալուն, աբբան իր երիտասարդ ընկերը հրաւիրած էր մասնակցելու իր հացին ու գինիին։

Տանթէս հետեւեցաւ աբբային. դէմքին բոլոր գիծերը հանդարտած ու իրենց սովորական վիճակը ստացած էին, բայց այնպիսի բիրտ ու անյողդողդ երեւոյթ մը ունէին որ հաստատ որոշում մը տուած ըլլալը կը մատնէին։ Աբբան իր նայուածքը սեւեռեց Տանթէսի վրայ։

— Կը ցաւիմ որ ձեզի օգնեցի ձեր հետազօտութեանց մէջ և կարգ մը խօսքեր ըրի, ըսաւ աբբան։

— Ինչո՞ւ, հարցուց Տանթէս։

— Որովհետեւ ձեր սրտին մէջ ներմուծեցի զգացում մը, որ առաջ գոյութիւն չունէր հոն, այն է վրէժխնդրութեան զգացումը։

— Տանթէս ժպտեցաւ։

— Ուրիշ բանի վրայ խօսի՛նք, ըսաւ Եդմոն։

Աբբան պահ մը Եդմոնի նայեցաւ և տխրօրէն ցնցեց գլուխը. յետոյ ուրիշ բանի վրայ խօսեցաւ, ինչպէս խնդրած էր Տանթէս։

Ծերունի բանտարկեալը այն մարդոցմէ էր, որոնց խօսակցութիւնը շատ տառապած մարդոց խօսակցութեան նման, շատ մը դասեր կը պարունակէ իր մէջ և շարունակական հետաքրքրութիւն մը կը պարունակէ իր մէջ. բայց աբբան եսասէր մը չէր, և խեղճ մարդը իր դժբախտութեանց վրայ չէր խօսեր։

Տանթէս հիացումով մտիկ կ'ընէր բանտակիցին իւրաքանչիւր խօսքը. այդ խօսքերէն ոմանք կը համապատասխանէին իր ունեցած գաղափարներուն և ծանօթութեանց, որոնց տեղեակ էր իբր նաւազ։ Ուրիշ խօսքեր անծանօթ գաղափարներ կը պարզէին իր առջեւ, այն հիւսիսայգերուն պէս, որոնցմով նաւագնացները կը լուսաւորուին հիւսիսային երկիրներու մէջ, անոնք Եդմոնի ցոյց կուտային նոր բնանկարներ և նոր հորիզոններ՝ մթացածին շողերով լուսաւորուած։ Տանթէս ըմբռնեց թէ լայնիմաց մէկը ո՛րքան հաճոյք կը զգար հետեւելու այդ բարձր մտքին՝ բարոյական, փիլիսոփայական ու ընկերական բարձրութեանց վերեւ, որոնց վրայ ծիծաղելու սովորութիւն ունէր։

— Ձեր գիտցածէն քիչ մը բան սորվեցնելու էք ինծի, որպէս զի չձանձրանաք իմ ընկերակցութենէս, ըսաւ Տանթէս։ Ինծի այնպէս կը թուի որ առանձնութիւնը կը նախընտրէք ինծի պէս անուս և անարժէք մարդու մը ընկերակցութենէն։ Եթէ երբեք հաւանիք ձեզի ըրած խնդրանքիս, խօսք կուտամ որ ալ ևս փախուստի վրայ չպիտի խօսիմ։

Աբբան ժպտեցաւ։

— Աւա՜ղ, զաւակս, մարդկային գիտութիւնը խիստ սահմանափակ է, և երբ ձեզի սորվեցնեմ մաթեմաթիք, բնագիտութիւն, պատմութիւն և խօսած երեք-չորս կենդանի լեզուներս, դուք ալ պիտի գիտնաք իմ գիտցածներս. արդ՝ հազիւ երկու տարի պէտք կայ՝ իմ հմտութիւնս ձեր մտքին մէջ փոխադրելու համար։

— Երկո՜ւ տարի. կը կարծէ՞ք որ երկու տարուան մէջ պիտի կրնամ այդչափ բան սորվիլ։

— Իրենց կիրառութեան մէջ՝ ո՛չ, բայց սկզբունքներուն մէջ՝ այո՛. սորվիլը չի նշանակեր գիտնալ։ Գիտցողներ կան և գիտուններ կան. ոմանց քով յիշողութիւն կը գտնուի, իսկ ուրիշներու մօտ՝ փիլիսոփայութիւն։

— Բայց կարելի չէ՞ փիլիսոփայութիւն սորվիլ։

— Փիլիսոփայութիւնը չի՛ սորվուիր. փիլիսոփայութիւնը գիտութիւններու հաւաքոյթ մըն է, հանճարին կողմէ իւրացուած, որ կը կիրարկէ զայն. փիլիսոփայութիւնը այն շողշողուն ամպն է, որուն վրայ ոտք դրած է Քրիստոս՝ երկինք բարձրանալու համար։

— Տեսնե՛նք, Տանթէս, ամէնէն առաջ ի՞նչ պիտի սորվեցնէք ինծի։ Կ'ուզեմ փութով սկսիլ. գիտութեան ծարաւի եմ։

— Ամէն ինչ, ըսաւ աբբան։

Արդարեւ, այդ իրիկունէ սկսեալ, երկու բանտարկեալները կրթական ծրագիր մը շինեցին, որ յաջորդ օրը սկսաւ գործադրուիլ։ Տանթէս հրաշալի յիշողութիւն մը և յղացումի մեծ դիւրութիւն ունէր. իր մտքին չափագիտական տրամադրութիւնը առաւել կը դարձնէր զայն ամէն ինչ ըմբռնելու հաշուով, մինչ նաւազին բանաստեղծութիւնը կ'ուղղէր այն չափազանց նիւթական ապացուցումը, որ չոր թիւերու և գիծերու ուղղութեան կը վերածուէր։ Եդմոն արդէն գիտէր իտալերէնը ու քիչ մըն ալ հռոմէրէն լեզուն՝ Արեւելքի մէջ կատարած ուղեւորութեանց առթիւ։

(Շարունակելի)

գացման մէջ։ Որով ատոր մէջ չէ վրդովեցուցիչ կէտը։

Շատ աւելի ծանր բան մըն է այն հակառակութիւնը որ կայ Երիտասարդ-Թուրքերու փառասիրութեանց և երկրին հնարաւորութիւններուն մէջ։ Թշնամութեան շատ բուռն շարժում մը կը գծագրուի ընդդէմ քօալիսիոններու, ինչ որ միմիայն արդիւնքը չէ ազգային շատ յարգելի արժանապատուութեան մը, այլ նաև անհատական զայրացած դիւրազգածութիւններու։ Ուրիշ տեղ փնտռելու չէ պատճառը այն տարաւեղաց զգացումին զոր յլյած էր Նախորդ Նամակով մը։ Արդ, պէտք է ըսել թէ պաշտօնէութեան և արդարութեան վիճակը թոյլ չի տար մօտաւոր ապագայի մը համար նախատեսել այնքան խանդեամբ բաղձացուած ջնջումը քօալիսիոններու։ Եւ եթէ դիւանագիտական հակառակութիւններու բերումով պետութիւնները հաւանին ընդունիլ այդ ջնջումը, Եւրոպացիներուն կացութիւնը անհանդուրժելի և գործառնութիւններն անհնարին կ'ըլլան։

Թուրքերը իրենք իսկ կը սխալին իրենց ճշմարիտ կացութեան վրայ։ Արդէն ատեն մը ունեցայ ըսելու թէ աւելի քան ո և է ազգ՝ անոնք բառերով կ'օրօրուին։ Որքան անգամներ կը լսուին սա տեսակ խօսքեր, որոնք անվիճելի ճշմարտութիւններ նկատուած են, «Թուրքը լարին զգացումը ունի արդարութեան», մինչդեռ ամէն մարդ գիտէ օսմ. դատաւորութեան դարաւոր հռչակաւորութիւնները։ Կամ թէ «իսլամութիւնը ռամկավարական ընկերութիւն մըն է, առանց ո և է նուիրապետութեան», ինչ որ տարօրինակօրէն հերքուած է սովորութեան մինչեւ վերջին ատեններս գոյութեամբը և գիւղացիին, վաճառականին սխալ վիճակովը հանդէպ կառավարութեան փաշային կամ պէյին, ինչպէս նաև զօրաւորներու բարձրագոյն ու աւանդական դերծումներովը։ Իրապէս, չկայ երկիր մը ուր ծնունդը աւելի հպարտութիւն և իշխանութիւն տայ։ Վերջապէս էն կարևոր խօսքը, որ ամէնուն կը պատասխանէ, որ ամէն բան կը լուծէ, և որուն անունովը կը յաւակնին ինքզինքնին դնել ամէնէն նոր ազգերու հետ հաւասարապէս գետնի վրայ, սա է. «հիմակ որ սահմանադրութիւն մը ունինք։» Անհրաժեշտ է ուրեմն որ Թուրքերը, Օսմանցիները, գիտնան տեսնալ իրականութիւնները և հասկնալ որ իրենց շահն իսկ կը հրամայէ իրենց շատ վրան բաց կերպով չհաւատալ ինքզինքնին։ Ուշ կամ կանուխ, դժնդակօրէն պիտի տուժէին հաւասարակշռութեան այս պակասին ծախքերը։

Մնաց որ, կարելի է ըսել թէ Եւրոպացիները՝ նոր ըէժիմին հանդէպ՝ միեւնոյն չփոխութիւնը կը գործեն։ Իրենց խստութեամբը, ծայրայեղ զարմացմամբը զոր կը ցուցնեն ամէն մէկ քախումին, իրենք ալ կարծես կը հաւատան սա միակ «սահմանադրութիւն» բառին մոգական յատկութեանը։

Պարզմտօրէն կը բարկանան թէ ինչո՞ւ Երիտասարդ Թուրքիա՝ դեռ վիրաւորեալ ու ցաւատանջ, ձերբազատման ու կազմաւորման տագնապին մէջ, խորհրդարանական ամէնէն հին ազգերուն համանման վիճակ մը չունի։ Եթէ մտածենք թէ այս ըէժիմը Համիտին անկումէն միայն կը սկսի, այսինքն ոչ իսկ տարի մըն է, և թէ հազիւ վեց ամիս կայ որ նոր մարդեր անցած են իշխանութեան գլուխը, այս բանը մեզի ալ իրականին և հնարաւորին ըմբռնումը տալով, մեզ աւելի արդարամիտ և աւելի ներողամիտ պիտի ընէ։ Այս է պատճառը որ, ի վերջ նամակներու այս շարքին որուն մէջ՝ ճշդութեան հետամուտ՝ առիթ ունեցայ շատ սխալութիւններ մատնանշել, կ'ըսեմ թէ հակառակ իր անխուսափելի սխալներուն, մեզի զայրացուցիչ ալ եթէ ըլլան անոնք, մենք պարտինք օգնութեան ձեռք կարկառել Երիտասարդ-Թուրքիոյ՝ գեղեցկութեանը համար այն բանին զոր ըրաւ և անզգուշութեանը համար այն բանին զոր կը միայ իրեն ընել։

ԺԱՆ ՌՕՑ

ՋՐՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑԻ ԽՆԴԻՐԸ

Եթէ կ'ուզէք տեսնել հնադարեան քաղաք մը, պէտք է որ անգամ մը այցելէք Ռոտոսթօն։ Կ'ըսեն թէ Մովսէս մարգարէն վերջերս երկրի վրայ պտոյտի ելած ատեն՝ միայն Ռոտոսթօն կը ճանչնայ և կը գոչէ. «ահա քաղաք մը զոր ձգածիս պէս կը գտնեմ։»

Թէպէտև ծովուն վրայէն դիտուած ատեն ամփիթատրոնի ձեւով գեղեցիկ տեսարան մը կը պարզէ քաղաքը, բայց մարդ երբ ներս մտնէ՝ շատ յուսախաբ կ'ըլլայ։ Նաւամատոյցը շատ կարճ ըլլալուն համար, ճամբորդը ստիպուած է չոգենաւէն նաւակ նստիլ և տասը քանի րոպէի տեղ՝ հարիւր բարա վճարել մաւոնաճիներու նորակազմ ընկերութեան, և այսպէսով նաւամատոյց ելլել։ Աստ ծայրն է մաքսատունը ուրկէ անցուդարձը դժուարացած է երկու կողմը դիզուած ապրանքներուն պատճառաւ։ Քաղաքին սալայատակները անտաշ քարերով շինուած, խորտուբորտ, ձմեռ ատեն ցեխերով, իսկ ամառը փոշիներով ծածկուած են. Շրջականներէն մէկ երկու օրուան ճամբէ անմիջապէս քաղաք մեկնող բեռնաբարձ սայլերը այս սալայատակին վրայ շատ անգամ կը խորտակուին։ Շուկաները՝ արդէն բաւական նեղ, ա՛լ աւելի նեղցած են խանութներու առջեւ ցուցադրուած ապրանքներուն պատճառով զոր թաղապետութիւնը արտօնած է տարեկան մասնաւոր տուրքի մը փոխարէն։ Փողոցներն ալ նեղ և օձապտոյտ, տուները փայտաշէն՝ շատ անգեղ պատշգամի ձեւով փողոց երկնցած, արևուն լոյսը կը խափանեն և եթէ հրդեհ մը պատահի՝ անոր ծաւալման պատճառ պիտի ըլլան, հակառակ ժողովուրդին հրդեհի դէմ ունեցած փութաջանութեան, մանաւանդ որ ջուրն ալ հազուագիւտ է։ Կղմինտրները տանիքներուն ծայրը Դամոկլեան սուրի պէս կախուած, փոթորիկի միջոցին արկածներու տեղի կուտան։ Քանի մը լիւքս լամբարներէ զատ, հնաւանդ լապտերներ կը տիրեն ամէն տեղ, և գիշերը մարդկան, առանց կարենալ փողոցները լուսաւորելու, որովհետև թաղապետութիւնը քարիւղի մասին շատ խնայող է։ Գիշերապահները՝ իբրեւ թէ քաղաքին մէջ աւելի յարմար մարդ չի գտնուիր, տասոյեւան պէս մաքսատան քիւրտ բեռնակիրներն են, որոնք բոլոր օրը բեռին տակ ընկճուած, բնականաբար չեն կրնար գիշերն ի բուն հսկել, և երբեմն շուկայի ժամացոյցին հետ ժամերը զարնելով և շարունակ ճօճաններ հնչեցնելով, անզգուշաբար գողերու յաջողութեանց կը նպաստեն։ Ջուրերը կրային և ծանր, երբեմն ժանտատենդի ճարակման պատճառ կ'ըլլան, և ամառը աղբիւրներուն կէսը կը ցամքին։ Թէպէտև կանոնաւորապէս ճամբու տուրքը կը վճարենք սկիզբէն ի վեր, խորտուբորտ ճամբայ մը ունինք մինչև Մուրատլը որ տեղէն կառքով երեք ժամ հեռաւորութեամբ կայարան մըն է արեւելեան երկաթուղեաց գծին վրայ, և ուրիշ ոչ հաստատուն նորաշէն խճուղի մը մինչեւ Մալկարա։ Դժբախտաբար դէպի Զօրլու և Հայրապօլ, մեր երկու քաղաքները, դեռ խճուղի չունին և հետևաբար ձմեռ ատեն անոնց հետ հաղորդակցութենէ զրկուած ենք։

Ժամանակին քաղաքս վաճառականութեան մեծ կեդրոն մըն էր. Ներսերէն՝ շատ հեռուներէ հոս կը դիմէին և մինչեւ Ֆիլիպէ ապրանք կը ղրկէին. բայց այսօր Ռուսջիքի երկաթուղին շրջականներու առեւտուրը Պոլիս և մանաւանդ Տէքիրտաղ փոխադրելով՝ քաղաքիս վաճառականութիւնը փճացուցած է։ Հաղորդակցութեան միջոցներն են որ քաղաքի մը վաճառականութիւնը կը զարգացնեն. Դժբախտաբար ո՛չ խճուղի ունինք, ո՛չ ալ երկաթուղի մը։ Քանիցս դիմումներ ըրինք. որոշումներ տրուեցան երկաթուղի մը շինելու մինչեւ Բրգքիլիսէ և երկրորդ մը մինչեւ Տէքիրտաղ, որոնք անհրաժեշտ նկատուեցան ոչ միայն վաճառականութեան համար, այլ մանաւանդ զինուորական փոխադրութեանց տեսակէտով, բայց այս որոշումները դեռ մեռեալ տառ մնացած են։

Այս օրերս տեղւոյս Իտարէի ժողովը նկատի առնելով ջուրի պակասութիւնը և առողջութեան վնասակարութիւնը, որոշեց շրջականներէն երկաթէ խողովակներով առատ և մաքուր ջուր բերել քաղաք. ծախք գնահատուեցաւ 2000 ոսկի զոր հայթայթելու համար որոշուեցաւ octroi տուրք մը հաստատել, ծովէն եկած բեռնաբարձներէ կամ ապրանքէ քանի կամ քառասուն փարա գանձելով։ Ժողովը կը կարծէ թէ այս տուրքը անուղղակի ըլլալով ժողովուրդէն պիտի գանձուի և հետևաբար չի վնասեր վաճառականութեան. մինչդեռ վաճառականները իրաւամբ առարկելով որ յիշեալ տուրքը ապրանքին ծախքերը աւելցնելով՝ իրենց անկարելի պիտի ընէ մրցիլ շրջակայից վաճառականներուն հետ, բողոքեցին և առաջարկեցին որ յիշեալ ծախքը ընդհանուր քաղաքային հանգանակութեամբ մը հայթայթուի։ Դժբաղդաբար իրենց բողոքը անլսելի մնաց և ժողովին որոշումը ղրկուած է վաւերացման։

Նոյնպէս և որոշուեցաւ 500 ոսկի ծախսելով նաւամատոյցը նորոգել և քիչ մը երկնցնել։ Չեմ կրնար ըմբռնել թէ 500 ոսկի ծախսելով ինչ օգուտ յառաջ պիտի գայ, քանի որ ըստ առաջնոյն թէ՛ ճամբորդները և թէ ապրանքները ծովուն բացը կեցող չոգենաւէն նաւակներով պիտի փոխադրուին դէպի նաւամատոյց և փոխադարձաբար ցամաքէն դէպի չոգենաւ, նոյնպէս նաւակներով, և հետևաբար ոչ ծախքէ պիտի ազատին ոչ ալ յոգնութիւններէ ու դժուարութիւններէ։

Յանդգնաբար կուգամ առաջարկ մը ներկայացնել, որ ոչ միայն կը գոհացնէ թէ՛ Իտարէի ժողովը, թէ վաճառականը և թէ ժողովուրդը, այլ նաև կը նպաստէ թէ՛ վաճառականութեան աւելի զարգացման և թէ զինուորական փոխադրութեանց։

Քաղաքապետութիւնը պէտք է որ 6-7000 ոսկիի փոխառութիւն մը կնքէ շինելու համար թէ՛ ջրուղիները և թէ նաւամատոյցը, և որովհետև մաքսատան առջեւ ծովը շատ խորունկ չէ, այս նաւամատոյցը պիտի ըլլայ 200 մեթր երկայնութեամբ մինչեւ որ բոլոր չոգենաւերը կարենան մօտենալ անոր և ուղղակի ճամբորդներն ու բեռները առնել ու պարպել, առանց նաւակներու օժանդակութեան։ Այն վարձքը զոր ճամբորդն ու վաճառականը կը վճարէին նաւավարներուն, զայն հաճութեամբ պիտի վճարեն նաւամատոյցի պաշտօնեային, քանի որ այդպէսով արկածներէ ու յոգնութիւններէ զերծ պիտի ըլլան։ Վերջին ռուսեւթուրք պատերազմին՝ երբ Ռուսերը տեղս եկան, երկու հատ երկայն նաւամատոյցներ շինած էին որոնց չոգենաւերը կը մօտենային. բայց երբոր անոնք մեկնեցան, մենք զանոնք փչացուցինք անտրամադրաբար, թշնամիին յիշատակը ջնջելու համար։

Խնդիր է թէ, քանի որ նաւահանգիստ չունինք, երբոր ծովը ալեկոծ ըլլայ, չոգենաւերը պիտի կրնա՞ն մօտենալ։ Ասոր համար նոր նաւամատոյցը ֆրանսերէն գլխագիր (T) գիրին պէս ծովուն մէջ պիտի ունենայ երկու թեւեր, ոչ թէ տակը պարապ, այլ լեցուն, քարէ պատերով շինուած, որոնց ետին անցնելով չոգենաւերը կրնան իրենց գործը տեսնել, պատսպարուած ըլլալով հիւսիսային և հարաւային հովերուն դէմ, ինչպէս նաւահանգստի մը մէջ։

Նաւամատոյցի հասոյթովը պիտի վճարուին վերոյիշեալ փոխառութեան թէ՛ տոկոսները և թէ մայր գումարը։

Պ. Ց.

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ
ՊՈԼԻՍ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Պաշտօնապէս կը հաստատուի Պուլկարիոյ Թագաւորին Պոլիս այցելութիւնը, ինչպէս կը հաղորդէ Սօֆիայէն քաշուած հեռագիր մը։ Ֆէրտինանտ Թագաւորը մայրաքաղաքս պիտի գայ տասը օրէն։ Վերջնական թուականը այս օրերս կ'որոշուի։ Պուլկարիոյ Զարին պիտի ընկերանան նախարարապետը և արտաքին գործոց նախարարը։ Թագաւորը չորս օր պիտի մնայ Պոլիս։ Սօֆիայի օսմ. դեսպան Ասըմ պէյ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է արտաքին գործոց նախարարին հետ։ Ասըմ պէյ Սուլթանին գոհունակութիւնը յայտնած է նախարարին՝ Ֆէրտինանտ Թագաւորին այցելութեան առթիւ։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ տպաւորութիւն առաջ բերած է այդ լուրը։ Ֆէրտինանտ Թագաւորին Բեդերսպուրկ այցելութենէն յետոյ Պոլիս տրուելիք այս այցելութիւնը քաղաքական մեծ դէպք մը կը նկատուի, որ կրնայ սերտ իր համաձայնութիւն մը առաջ բերել Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ։

⁂ Լա Թիւրքի կ'ըսէ թէ շատ մօտալուտ է Պուլկարիոյ Թագաւորին Պոլիս այցելութիւնը, նոյն իսկ Սերպիոյ Թագաւորին այցելութենէն առաջ։ Հաւանաբար, Ֆէրտինանտ Զարը մարտ 7ին հոս հասնի։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ

Ժէօն Թիւրքի Սօֆիայի թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ. «Պ. Մալինօֆի և Պ. Բարրիքօֆի վերադարձէն յետոյ, քաղաքական կարգ մը շրջանակներու մէջ զրոյց շրջեցաւ թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է Բեդերսպուրկի մէջ՝ Մակեդոնիան բաժնելու համար։ Առհասարակ կարեւորութիւն չեն ընծայեր այդ շարունակական զրոյցին։ Կ'ենթադրուի որ այդ լուրը տարածայնուած է քամարիլլային կողմէ՝ անծանօթ նպատակով։ Ուէչ այս առթիւ կը գրէ. «Այժմ առջեւ ունենալով եւրոպական անխրութեանց համախմբումը, չենք կարծեր որ Պուլկարիոյ ներկայացուցիչ մը, ըլլա՛յ Թագաւոր կամ նախարար, բանակցութեանց մտնելու խիզախութիւնը գործէ։ Մենք մտանութենէ աւելի բան մը կը նկատենք ատիկա։ Կը նախընտրենք որ Մակեդոնիա թուրք տիրապետութեան ներքեւ մնայ քան թէ այդպիսի բաժանում մը ընդունիլ։»

⁂ Ռուս դիւանագէտ մը Պիրժեվիա Վիէտոմոսթիի խմբագրին յայտարարած է թէ Պուլկարիա չպիտի միջամտէ Թուրքիոյ ներքին գործերուն, պայմանաւ որ անխրութիւնները Կրետէի պէս իշխանութիւն մը տան Մակեդոնիոյ։ Այս թելադրութիւնը եղած է պուլկար երկու նախարարներու՝ Պ. Բարրիքօֆի և Պ. Մալինօֆի կողմէ։ Միւս կողմէ Պ. Բարրիքօֆ կը հերքէ իրեն վերագրուած խօսքերը։

⁂ Հակառակ պուլկար կառավարութեան բոլոր հաւաստումներուն՝ պալքանեան սթաթու-քուօն պահպանելու մասին, կը վախցուի որ պուլկար հրոսախումբերը ծանր խռովութիւններ հանեն ամռան։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Կը ծանուցուի թէ կառավարութեան կողմէ պատրաստուած նոր օրինագիծը տասնըհինգ օրէն պիտի յղուի Երեսփ. Ժողովին։ Ցունական թերթ մը կ'ըսէ թէ այդ օրինագծին մէջ ոևէ յօդուած չկայ ոչ-իսլամներու կրօնական պարտաւորութեանց մասին։

⁂ Սքիւպէն կը հեռագրեն թէ պարտաւորիչ զինուորագրութիւնը սարսափ կը տարածէ տեղւոյն մէջ։ Շատ մը քրիստոնեաներ ճիգեր կը թափեն՝ զերծ մնալու համար զինուորական ծառայութենէ։

⁂ Այն Երիտասարդները, որոնք զինուորական ծառայութեան տարիքը թեւակոխելէ յետոյ բարձրագոյն վարժարաններ կը յաճախեն, զինուորական ծառայութենէ զերծ պիտի մնան։ Զինուորագրութեան դիւանը այդ նոր որոշման համաձայն պիտի գործէ։

⁂ Այվալըգէն, Միտիլլէն և Տարտանէլէն 56 նորագիր զինուորներ հասան մայրաքաղաքս և զինուորական հիւրանոցը տարուեցան։ Իզմիրէն ալ 225 նոր զինուորներ ժամանեցին։

⁂ Դ. Զօրաբանակի հրամանատար Հասի փաշա Եէնի Ասր՚ի խմբագրին յայտարարած է թէ սխալ արձանագրուած տարիքներու ուղղագրութեան մասին եղած դիտողութիւնները նկատի պիտի առնուին նոյն իսկ զինուորները զէնքի տակ կոչուելէն յետոյ։ Գալով մուհաճիրներու խնդրին՝ այդ մասին որոշում մը չէ տրուած տակաւին։

ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԷՖ.Ի ՇՈՒՐՋԸ

Օսմ. Լոյդ կ'իմանայ թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Հալաճեան էֆ. պատասխան մը կը պատրաստէ Տէրսիմի երեսփոխան Լութֆի Ֆիքրի պէյի ըրած հարցապնդման։ Այդ պատասխանին մէջ նախարարը պիտի պարզէ հինգ ամսուան միջոցին կատարուած հանրօգուտ շինութիւնները։

⁂ Օսմ. քօմիթէի օրկան Շուրայի Իւմմեթ յօդուած մը հրատարակելով հանրօգուտ շինութեանց նախարար Հալաճեան էֆ.ի վրայ, անոր նկարագիրը կը հիւսէ և զայն կը պաշտպանէ այն բազմաթիւ յարձակումներուն դէմ, որոնց առարկայ կ'ըլլայ նախարարը։ Նոյն թերթը կը յարէ. «Հալաճեան էֆ.ի դէմ եղած յարձակումները կրնան երկու պատճառներու վերագրուիլ. Նախ այն նախանձոտութիւնը՝ որուն ենթակայ կը գտնուի իր պաշտօնը. յետոյ՝ չանխը ամէն անոնց որոնք չեն նպաստաւորուած Հալաճեան էֆ.ի պարկեշտ գործերէն։ Առաջին պատճառին վրայ ըսելիք չունինք։ Գալով երկրորդ պատճառին, հակառակորդները իրենց գանգատները կը հիմնեն երեք գլխաւոր ամբաստանութիւններու վրայ. 1. Նախարարութեան մէջ ունեցած անգործութիւնը. 2. Հանր. Պարտքի Վարչութեան կողմէ վարձուած ըլլալը. 3. Երեքշաբթի օրուան միջադէպը Խորհրդարանին մէջ։ Առաջին կէտի մասին սա պիտի ըսենք թէ հինգ-վեց ամիսէ ի վեր Հալաճեան էֆ. պաշտօնի գլուխ անցած է և իր ըրածէն աւելի բան մը չէ կարելի ընել։ Ճամբաներ շինած չըլլալուն պատճառը սա է որ դրամ չկայ. մենաշնորհներ չէ տուած անոր համար որ այդ մենաշնորհները նպաստաւոր պայմաններ չէին ընծայեր պետութեան։ Վերջապէս այդ ժամանակամիջոցին, չէր կարելի աւելի գործ տեսնել։ Եւրոպայի քաղաքակրթութիւնը արդիւնք է ամբողջ դարեր տեւող գործունէութեան։ Գալով երկրորդ կէտին թէ Հալաճեան էֆ. գումար մը գանձած է Հանր. Պարտքի Վարչութեան մօտ խորհրդական եղած ատեն, այդ գումարը արդէն պաշտօնապէս արձանագրուած է։ Իսկ Խորհրդարանի երեքշաբթի օրուան միջադէպի մասին նախարարը պատասխանած է թէ պատրաստ է ամէն հարցապնդման պատասխանելու և մանաւանդ հրատարակած զրոյցները հերքելու։ Ուստի, Հալաճեան էֆ.ի կը յանձնարարենք որ վերոյիշեալ դիտողութիւնները նկատի առնելով, ան կորովով կատարէ իր պաշտօնը, կարեւորութիւն չընծայէ շրջած զրոյցներուն և երկիրը նպաստաւորէ իր մտաւորական ուժէն ու իմացականութենէն։»

ՆԵՐՔԻՆ ՄԱՔՍ

Կարգ մը նահանգներէ խնդրուած էր թաղապետութեանց կողմէ գանձուած ներքին մաքսը բարձրացնել, թաղապետական հասոյթներու անբաւականութեան պատճառաւ։ Բ. Դուռը պատասխանեց թէ սահմանադրական ըէժիմը ո և է նոր տուրք չի դներ առանց Երեսփ. Ժողովի հաւանութեան։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հետեւեալ անուանումները եղած են. Ալի Րիզա փաշա՝ հրամանատար պահեստիներու Զ. զօրաբաժնին, Հասան Ֆէհմի փաշա՝ հրամանատար պահեստիներու Ի. զօրաբաժնին, Շիւքրի փաշա՝ 33րդ զօրաբաժնին հրամանատար, Բեգզիմ փաշա՝ Բ. զօրաբաժնին, Մէհմէտ փաշա՝ 26րդ զօրաբաժնին հրամանատար, Շէվքէթ պէյ՝ հրամանատար Աֆիոն Գարահիսարի 13րդ կիսաբաժնին, Մէհմէտ Րէշիտ պէյ՝ հրամանատար Տէնիզլիի 22րդ կիսաբաժնին։

⁂ Պատերազմական նախարարութիւնը խնդրած է որ պատերազմական նաւահանգիստ մը շինուի Ռոտոսթոյի մէջ։

ԴԱՆՈՒԲ-ԱԴՐԻԱԿԱՆ ԳԻԾԸ

Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Միլօվանովիչ օսմ. կառավարութեան հաւանութիւնը ձեռք բերած է Սերպիան Ադրիականի միացնող երկաթուղիի գիծի շինութեան մասին։

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱՅԻ ԲՈՂՈՔԸ

Ծերակոյտի նախագահ Սայիտ փաշա ատենէ մը առաջ Պետական Խորհուրդին բողոքած էր՝ իր կալուածները գրաւուելուն համար, կալուածատուրքէ ունեցած պարտքը չվճարելուն հետեւանքով։ Պետական Խորհուրդը, ելմտական նախարար Ճավիտ պէյի կողմէ տրուած բացատրութիւններուն վրայ, միաձայնութեամբ մերժեց Սայիտ փաշայի բողոքագիրը։

ՍԷԼԱՄԼԸԳԸ

Սէլամլըգի արարողութիւնը, ուրբաթ օր, տեղի ունեցաւ Նշան Թաշի Թէշվիգիէ մզկիթին մէջ։ Սէլամլըգի հանդէսէն յետոյ Էնկիւրիի պահեստիներու գունդը զօրանցք մը կատարեց ի ներկայութեան Սուլթանին։ Կայսրը այդ առթիւ պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի յայտնեց իր գոհունակութիւնը։

⁂ Սէլամլըգի արարողութեան ներկայ կը գտնուէին հունգարական հրշէջ գունդերու պատուիրակները և 196 անգլիացի զբօսաշրջիկներ, որոնք կայս. մեծարանքներու արժանացան։

⁂ Կայս. անձնապահ գունդին սպաները և զինուորները, ուրբաթ օր, առաջին անգամ ըլլալով, ճերմակ ամբրաքանէ ֆալբաքներ կը կրէին։

⁂ Սէլամլըգի հանդէսին ետքը, Սուլթանը Հիւսէին Աղա պալի քէօշկը գնաց։

ԻԶԶԷԹ ԿԸ ԽՕՍԻ

Համիտի նախկին քարտուղար և սենեկապետ Իզզէթ, որ Եգիպտոս կը բնակի հիմա, Թասվիրը Էֆքեարի նամակ մը ուղղելով կը բողոքէ իրեն դէմ եղած լրագրական հրատարակութեանց համար, որոնց համաձայն, Իզզէթի ժուռնալները երեւան եղած էին Եըլտըզի մէջ։ Իզզէթ կը խնդրէ որ հրատարակութեան տրուին իր ժուռնալները, եթէ կան. հակառակ պարագային՝ Իզզէթ կը պահանջէ որ այդ լրագիրները հոս առնեն իրենց գրածները։ Թասվիրը Էֆքեար կ'ըսէ թէ Իզզէթ պալատին մէջ պաշտօնի անցնելէն առաջ ժուռնալներ տուած է, քանի որ պէտք չունէր այդ բանը ընելու պալատական պաշտօնատար ըլլալէն յետոյ. արդէն օրը քսան անգամէն աւելի կը տեսնուէր իր տիրոջ հետ։ Կենդանի կամ խօսուն ժուռնալ մը եղած էր ան։

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ
ՊԻՏԻ ՀՐԱԺԱՐԻ

Տ. Եօաքիմ Պատրիարքը Սինոդին աւագ քարտուղարը ղրկելով Տիմոթէոսի միտրոպոլիտին մօտ, ծանուցած է թէ մտադրութիւն ունի հրաժարական տալու Խառն Ժողովին, երբ լիագումար նիստ ընէ ան։ Միտրոպոլիտը պատասխանած է թէ Պատրիարքը, հրաժարելու պարագային, պէտք է իմաց տայ Սինոդի երէց անդամին կամ Նիկոմիդիոյ միտրոպոլիտին։ Պատրիարքին այդ առաջարկին վրայ խորհրդակցութիւն պիտի կատարուի։ Խառն Ժողովի անդամներէն մէկ քանին, առջի օր, տեսակցութիւն մը ունեցած են Պատրիարքին հետ։

ՁՄԵՌԸ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

Այս միջոցիս խիստ ձմեռ մը կը տիրէ Մակեդոնիոյ մէջ, ուր մարդիկ ցուրտէն սառած են։ Սահմանագլխին վրայ բանակած օսմ. բանակին մէջ քանի մը հիւանդներ միայն կան։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ
ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆՆԵՐ

Էլասոնայի նոր գայմագամը, իր պաշտօնատեղին հասնելուն պէս, յեղափոխական քօմիթէի մը հետքերը գտած է Բիլիշեի մէջ։ Այդ քօմիթէին բոլոր անդամները, որոնք կասկածելի թուղթեր ունէին իրենց վրայ, ձերբակալուելով, դատաւոր կեդրոնը տարուած են։

ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ
ԵՒ ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Օսմ. կայս. Պանքայի երկու բարձր պաշտօնատարներու՝ Պ. Բարթալիի եւ Նաժմիտս պէյի նախագահութեամբ, նոյն հաստատութեան եւ իր գործակալութեանց պաշտօնատարները, առջի օր, գումարում մը ունեցան, մասնախումբ մը կազմելու համար, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ Պանքայի պաշտօնեաներուն նպաստները հաւաքել օսմ. նաւատորմին համար։ Օտարահպատակ պաշտօնեաներն ալ պատասխանած էին այդ հրաւէրին։ Պ. Բարթալի պերճախօս ճառերով ի վեր հանեց այդ հաւաքումին նպատակը։ Պ. Բարթալիի այդ հայրենասիրական ճառը որոտընդոստ ծափերու արժանացաւ։ Ցետոյ ձեռնարկուեցաւ մասնախումբին ընտրութեան։ Նախագահ ընտրուեցաւ Պ. Բարթալի, քարտուղար՝ Նաժմիտս պէյ, եւ գանձապետ-հաշուակալ՝ Պերճ էֆ. Քէրէստէճեան։ Գանձապետութեան պաշտօնին համար նախագահը քանի մը անուններ առաջարկեց, բայց պաշտօնեաները միաձայնութեամբ իրենց քուէները կեդրոնացուցին Օսմ. պանքայի գործառնութեանց դիւանին պետ Քէրէստէճեան էֆ. անուան վրայ, յայտարարելով թէ մեծ վստահութիւն ունին անոր վրայ։ Քէրէստէճեան էֆ., իբր օսմանցի հայրենասէր, փութաց ընդունիլ իրեն յանձնուած պաշտօնը, հակառակ իր զբաղումներուն առատութեան։ Ցետոյ Նաժմիտս պէյ կարդաց ըլլալիք կոչին համառօտութիւնը, որ ահաւասիկ. «Մասնախումբը կոչ կ'ընէ մասնակցողներուն հայրենասիրական զգացումներուն, զգացումներ զորս բացարձակ միապետութիւնը չէ կրցած մարել։ Մասնախումբը կը յիշեցնէ թէ քաղաքացիի մը համար ամէնէն մեծ դժբախտութիւնն է իր հայրենիքը օտարականներուն կողմէ տանակոխ եղած տեսնել։ Եթէ երբեք բոլոր Օսմանցիները Միութեան դրօշին շուրջը հաւաքուին, երբեք չպիտի կրեն այդ տեսակ դժբախտութիւն մը։ Ատկէ զատ մասնախումբը կը յիշեցնէ թէ, քանի մը հայրենասէրներ, նաւատորմին արդի վիճակին վրայ իրաւամբ տխրած, սոյն մասնախումբին կազմութեան ձեռնարկած է, ծովուն ամրութեանց վրայ բարձրացնելու համար այն միեւնոյն դրօշը, որ ատենօք յաղթականօրէն կը ծածանէր Վիէննայէն մինչև Ֆէսի պարիսպներուն ներքև, Միջերկրականի մէջ և այլն։ Այդ հայրենասէրները որոշած են կոչ ուղղել օսմանցիներու առատաձեռնութեան, առանց ցեղի և կրօնքի խտրութեան։ Այդ հայրենասէրները ամէն մարդու իր կարելին կը ձգեն իր կարողութեան չափով նպաստելու այս գործին, նոյն իսկ ամսական մէկ դրուշ վճարելով։ Մասնախումբը հանգանակութեան մասնակցողներուն կը յանձնարարէ յարատեւութիւն, որովհետեւ կը կարծէ թէ մեր երկրին պատմական անցեալին արժանի եղող նաւատորմի մը կազմութիւնը չի կրնար կատարուիլ մէկ օրէն միւսը. բայց հիմակուընէ կը ծանուցանէ թէ անգամ մը որ նաւատորմը կազմակերպուի, ազգը պիտի վերադառնայ Պարպարոսաներու, Տրակիթներու և Բիալէներու փառաւոր շրջաններուն, որոնք Միջերկրականը օսմ. լիճ մը փոխած էին։ Նոյնպէս մասնախումբը հանգանակութեան մասնակցողներուն կը յիշեցնէ թէ ներկայ դարը Ուժի դարն է, և ամէնէն տեւական պետութիւնը ան է որ կը կրէթնի ցամաքային ու ծովային զօրաւոր բանակի մը վրայ։»

ՍԵՐՊԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմ. կառավարութիւնը պատրաստեց Սերպիոյ Թագաւորին Պոլիս այցելութեան յայտագիրը։ Թագաւորին ժամանման յաջորդ իրիկունը մեծ հացկերոյթ մը պիտի տրուի Տօլմա-Պաղչէի պալատան մէջ։ Դեսպանական մարմինը եւ նախարարները ներկայ պիտի գտնուին։ Օսմ. պաշտօնատարները համազգեստ պիտի կրեն։ Ուրբաթ օր, Սէլամլըգի արարողութենէն յետոյ, զօրահանդէս մը պիտի կատարուի ի պատիւ Սերպ Թագաւորին։ Հաւանաբար Սուլթանը եւ Սերպիոյ Թագաւորը Պալմօմճի քէօշկը պիտի երթան, Բերայի Մեծ փողոցէն անցնելով։ Եըլտըզի Մէրասիմ քէօշկը պիտի յատկացուի Սերպ Թագաւորին բնակութեան։ Քաղաքապետութեան հրաման տրուեցաւ նորոգել ու մաքրել այն փողոցները, ուրկէ պիտի անցնի Սերպիոյ Թագաւորը։ Արտասովոր պատուիրակութիւն մը, որուն մէջ կը գտնուի Րիֆաթ փաշա, սահմանագլխին վրայ պիտի դիմաւորէ Թագաւորը։

⁂ Սերպիոյ Թագաւորը այցելութիւն պիտի տայ Նաև Հռոմի ու Վիէննայի արքունիքներուն։

ԹՈՒՐՔՕ-ՊՈՒԼԿԱՐ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Սօֆիայի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդին միջոցաւ պատերազմական պաշտօնատունը Պուլկարիոյ պատերազմական նախարարութենէն խնդրած էր զինուորական յանձնախումբ մը ղրկել սահմանագլուխը ճշդելու համար։ Պուլկարիոյ պատերազմական նախարարութիւնը պատասխանած է թէ արտաքին գործոց նախարարութեան դիմելու է, նկատելով որ ձեռնհաս պաշտօնարանը կրնայ ճշդել թէ պատերազմական նախարարութեան կը պատկանի՞ խնդրին լուծումը։

ԻՍԼԱՄԱՑԱԾ ՃԱՐՈՆՑԻՆ

Օսմ. երեսփոխաններու ակումբին մէջ, առջի իրիկուն, հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Ճարոնցի սպայ Պ. Օմէր Եամավքայի, որ իսլամութիւնը ընդունած է։ Ռուսեւճարոնական պատերազմին մէջ Պ. Եամավքա թիկնապահն էր զօրավար Նօճիի։ Հացկերոյթին ներկայ կը գտնուէին Շէյխ-իւլ-Իսլամին խորհրդականը, Տէֆթէրխանէի վերատեսուչը, Տէրս Վէքիլին ու քանի մը երեսփոխաններ։

ՀԱՅ ՆԱՒԱՍԻՐԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆՑ

Աճուրդի միջոցաւ օսմ. նաւատորմին նպաստելու գրութիւնը կը տարածուի օրէ օր։ Ռնդաբանի մէջ աճուրդի դրուած խնձոր մը 1200 դրուշի բարձրացած է։ Ատաբազարի մէջ ձեռքի հայելի մը՝ 880 դրուշի, Նավլուլ Սինան Թաղին մէջ գաւաթ մը սուրճ՝ 464 դրուշի, արծաթապատ խարազան մը՝ 701 դրուշի, սիկառ մը՝ 455 դրուշի։ Հաւաքուած գումարները նաւատորմի նպաստից յանձնաժողովին կը տրուին։

ԷՎՂԱՖԻ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Հաստատապէս զրոյց կը շրջի թէ էվգաֆի նախարար Շէրիֆ Ալի Հայտար պէյ քանի մը օրէն պիտի հրաժարի։

ՀԱՄԻՏ Ո՞ՒՐ Է

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը հերքէ եւրոպական թերթերու հրատարակած այն լուրը թէ Համիտ Սելանիկէն Կ. Պոլիս բերուելով, Թօփգաբուի պալատին մէջ բանտարկուած է։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ

Գերմանական դեսպանը, առջի օր, հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ կը գտնուէին պատերազմական նախարարը, Ծերակոյտի նախագահը, Երեսփ. Ժողովի նախագահը, ծերակուտականներ ու երեսփոխաններ։

«ԻԳՏԱՄ»Ի ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Իգտամի արտօնատէր Ահմէտ Ճէվտէթ պէյ Թանինի ուղղուած նամակով մը նեղութիւն կը խնդրէ Եէմէնէն գրուած թղթակցութիւն մը հրատարակած ըլլալուն համար, որ Արաբներուն դէմ նախատական խօսքեր կը պարունակէր։ Իգտամի տէր և տնօրէնը իր նամակին մէջ կը ջանայ ապացուցանել թէ ամէն ճիգ թափած է ցեղերու համերաշխութեան համար, և թէ իր թերթին մէջ հրատարակուած համբաւաւոր թղթակցութիւնը վրիպած էր ուշադրութենէն, առանց մասնաւոր դիտումի հրատարակուելու։ Ուստի Ճէվտէթ պէյ կը խնդրէ Արաբներէն՝ նուազ խիստ գտնուիլ ակամայ սխալի մը համար և չի չափազանցել միջադէպը։ Իր նամակին վերջաւորութեանը մէջ կ'առաջարկէ արաբ երեսփոխաններուն դատաստանին յանձնել միջադէպին կարգադրութիւնը։ Պասրայի արաբ երեսփոխան Թալիպ պէյ և Զօրի երեսփոխան Սէյիտ Լութֆի էֆ. Եէնի Կազէթայի մէջ կը յայտարարեն թէ կը հաւանին Ճէվտէթ պէյի անկեղծութեանը, յաւելլով թէ հրատարակուած նամակը կը բաւէ հանդարտեցնելու Արաբներու մտքերը և թէ ըստ այնմ նկատի առնելու է լոյս տեսած թղթակցութեան արժէքը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

«ԴՈՆԻԱ» ՆԱՒՈՒՆ ԱՐԿԱԾԸ

Երէկ գրած էինք Դոնիա նաւուն արկածը, ուր կը գտնուէին 180 նորագիր զինուորներ, որոնք քիչ մնաց զոհ պիտի երթային պաշտօնեաներու աններելի ու դատապարտելի անփութութեան։ Խնդիր զինուորները այդ փտած շոգենաւով փոխադրուած էին խնայողութեան համար, փոխանակ Պոլիս-Սելանիկ երկաթուղիի գծով փոխադրուելու։ Այդ շոգենաւուն մէջ սարտէլայի պէս դիզուած էին նոր զինուորներ, որոնք, գիշերը ժամը 5ին, ահռելի ճարճատիւնէ մը արթնցան ու իրենց խցիկներէն վեր խուժեցին։ Նաւուն յառաջամասը ջախջախուած էր, անգլ. նաւու մը զարնուելով։ Բացուած ծակը ուղղամասէն վեր կը գտնուէր։ Աննկարագրելի էր շոգենաւուն մէջ տիրող խուճապը, և Պոլիս վերադարձին իսկ, զինուորներու դէմքին վրայ դրոշմուած էին յուզումի նշաններ։ Կ'րսուի թէ արկածի պահուն նաւապետները իրենց պաշտօնին գլուխը չէին գտնուեր և նաւաստիներն ալ նաւակներուն վրայ խուժեր են՝ ինքզինքնին ազատելու համար։

⁂ Սապունճի արտօնատէր Միհրան էֆ., որուն կը պատկանէր Դոնիա, վնասի հատուցման դատ բացած է անգլ. ընկերութեան դէմ, իսկ այս վերջինն ալ՝ Դոնիայի նաւապետին դէմ։

ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՅՐՈՒԱԾ

Աիշէ անուն Թրքուհի մը, ութսուն տարեկան, առջի օր, կրակարանէն ցատկած կայծերէն հագուստը բռնկելով ծանր այրուածքներ ստացաւ։ Աիշէ իր առած վէրքերուն հետեւանքով մեռաւ։

ՀՐԴԵՀ

Առջի իրիկուն, հրդեհ ծագելով Պէօյիւքտէրէի մէջ, տուն մը այրեցաւ։

ԴԻԱԿ

Անցեալ օր, Ռումէլի Գավաքի ծովեզերքէն դիակ մը հանուեցաւ, որ Մէհմէտ անուն Թուրքի մըն էր։ Ցնցոտը գինով վիճակի մէջ տալեան երթալով, ծով ինկած ու խեղդուած էր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԳԱՑ [illegible]

Ազգ. Վարչութեան ատենապետ Խառն Ժողովի վերջին նիստէն խռովով մը առեր քալեր է, չկրնալով հանդուրժել որ հայ եկեղեցիի պաշտօնեայ մը, անդամ Կրօն. Ժողովին, ընդդիմախօսէ իրեն ոչ թէ քաղաքական այլ նոյն իսկ կրօնական նիւթի մը վրայ։ Խնդիրը կը դառնայ եղեր կրօնական պարտականութեանց վրայ այն հայ զինուորներուն որոնք դրօշի տակ կանչուեցան և հետզհետէ կը կանչուին։ Ընդդիմախօս վարդապետը կը պահանջէ որ ուրիշ այլ և այլ ցեղէ զինուորներու հետ միասին՝ հայ զինուորն ալ չթերանայ իր ազգ. կրօնական պարտաւորութիւններուն մէջ, պահք բռնէ, աղօթք ընէ, ժամ երթայ, խոստովանի, հաղորդուի։ Վարչութեան ատենապետը, որ կ'երեւայ թէ կրօնքէ և անոր աւելորդապաշտական ձեւականութիւններէն ինքն ալ շատ ախորժող մէկը չէ, կ'առարկէ թէ չ'արժեր ատանկ չնչին բաներու համար կառավարութեան գլուխը ցաւցնել և դժուարութիւններ յարուցանել։ Վարդապետը, անտեղիտալի և յամառ, ծիսականութեան համար նախանձախնդիր, գլուխ կը բռնէ վարչապետին, անոր կրօնական հմտութիւնը կասկածի ենթարկելու յանդգնութիւնը կ'ունենայ, կը պնդէ, կը պնդէ, կը կռուի, կը կռուի։ Վարչութեան ատենապետն ա՛լ մինչեւ սրտերը կուգայ. ինչ ժպրհութիւն. հայ վարդապետի կառոր մը համարձակի դէմ խօսիլ ատենապետի մը որ միանգամայն ծերակուտական է, որ արտաքին գործոց խորհրդական եղած է, որ տարիներով օսմ. հիւպատոսութիւններ վարած է և որ պետական մարդ մըն է վերջապէս։ Եւ պատժելու համար այս յանդուգն արարքը՝ իր արժանաւոր անձնիքը կը վերցնէ ատենապետական աթոռին վրայէն և դռնէն դուրս կը փախցնէ։ Ցո՛յց, ազգին դէմ, վարդապետին դէմ, կրօնքին դէմ, հայ եկեղեցիին դէմ, ժողովին դէմ։

Ինծի համար անծանօթ է թէ այս ատենապետական փայլուն ցոյցը ի՛նչ ազդեցութիւն գործած է ենթականերուն վրայ, ո՛ր աստիճան սահմռկած են անոնք, և Գնել վարդապետ սմքած է այն աստիճան որքան մտադրուած ըլլալու է։ Բայց այս միջադէպը իմ վրաս, հեռուէն, սա տպաւորութիւնը կը թողու, թէ Վարչութեան ատենապետը, Կիրակոս աղա եղեր է թէ Ազարեան վսեմութիւն, աւելի հասկիլ մը չափ իրաւունք չունի միջամտելու հայ եկեղեցիին վաղնջական սովորութիւններուն, աւանդական ծիսակատարութիւններուն, մանաւանդ այնպիսի պարագայի մը մէջ որպիսին է հայ զինուորներուն կրօնական պարտականութիւններուն կատարման պարագան։

Հոս, այլ եւս խնդիր չէ այսինչին կամ այնինչին ըմբռնումը Կրօնքի, Եկեղեցիի, Աստուծոյ, Քրիստոսի մասին։ Իմ գիտցածս՝ հայ զինուորը օսմ. բանակին մէջ ներկայանալու է իբրեւ շատ ջերմեռանդ, եկեղեցասէր, կրօնասէր Հայ մը, խաչին, պահքին, աղօթքին, ժամին ու խունկին համար շատ բծախնդիր, այնքան որքան իր իսլամ, յոյն, պուլկար, հրեայ զինակիցները։ Բանակը տեսակ մը զօրաւոր հալոց է, փոքրամիւր մեծամիւէն կը տարուի հոն. ու մենք շատ ալ չպիտի ըլլանք օսմ. բանակին մէջ։ Կրօնական պարտականութեանց հարկադրումը միակ միջոցն է որ կրնայ հոգիի տկարացումներու առջեւ թումբ կանգնել։ Վասն զի մենք օսմ. բանակին զինուորութիւնը յանձն առնելով՝ մեր բազո՛ւկը լոկ տրամադրեցինք, և նոյն իսկ ի հարկին մեր կեանքը, բայց ոչ թէ հայկական ոգին և հայ ինքնութիւնը։ Կրօնքը, այս պարագային մէջ մանաւանդ, ամուր կապ մըն է և պարտաւոր ենք ստիպել հայ զինուորը որ բանակի կեանքին մէջ առաւելապէս յարգէ ու գործադրէ կրօնքին պահանջումները։ Կրօն. Ժողովի անդամները և Գնել վարդապետ չա՛տ իրաւունք ունէին ճակատ ճակատի կռուելու անհեթեթ ու անձկամիտ ատենապետին անվերածելիութեանը դէմ։

Երկրորդ պարագան այն է որ՝ այս միջադէպը անգամ մը եւս կուգայ ապացուցանել թէ աւելո՛րդ է այլեւս Ազգ. Վարչութեան գլուխը բերել անկցնել անպատճառ պետական ծառայութեան մէջ հինցած հայ պաշտօնատար մը։ Ուրիշ անգամ, այս անմիտ սովորութեան անպատեհութիւնները պարզուած են այս էջերուն մէջ. հարկ չկայ վերադառնալ անոնց։ Անհրաժեշտօրէն վսեմութիւն մը պիտի ըլլայ եղեր Ազգ. Վարչութեան գլուխը։ Իբր թէ [illegible] մեծերը ապառէր, մեր ազգ. վարչութեան աթոռը պարապ պիտի մնար։ Ազարեան էֆ. կրնայ շատ լաւ մարդ մը ըլլալ, բայց ի՛նչ կը հասկնայ ազգային կեանքէն, ազգային հոգեբանութենէն, որոնցմէ յաւէտ անմասն ապրած է։ Անցեալ օրուան Խառն Ժողովին մէջ պարզուած տեսարանը ատոր ապացոյցն է։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ԳՈՐԾԸ

Տրապիզոնի Առաջն. Փոխանորդը կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ առաջնորդարանը կարգ մը անձերու կողմէ փակուած ըլլալով, կատարեալ անկերպարանութիւն կը տիրէ։ Դատական Նախարարութիւնն ալ այս մասին Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը հրաւիրած ըլլալով, Ս. Պատրիարքը երէկ հեռագրով յանձնարարեց տեղւոյն առաջնորդական Փոխանորդին որպէսզի անմիջապէս Առաջնորդարանը բանալով, իր պատասխանատուութեան տակ կարգադրէ ընթացիկ գործերը, մինչեւ նոր տնօրինութիւն։

ԹԱՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Խասգիւղի Թաղ. Խորհուրդը, առանց նկատողութեան առնելու Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին սեփական խանութներէն մէկը նպաստաւոր պայմաններով վարձելու համար արհեստաւորի մը կողմէ եղած օրինական առաջարկը, յիշեալ խանութը ուրիշին վարձու տուած է, առանց աճուրդի դնելու, ինչ որ Թաղ. սնտուկին կարեւոր վնաս մը պատճառած է։ Խորհուրդին այս ապօրէն ընթացքը Թաղեցիներուն դժգոհութեան ու բողոքներուն տեղի տուած ըլլալով, այս մասին Տնտես. Խորհուրդին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Իր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— 1. Խորհուրդը նկատելով որ կրթական նախարարութիւնը չէ ուզած ճանչնալ մի քանի ուսուցիչներու վկայականները, որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն որ անյապաղաբար դիմում ընէ Մէարիֆի, որպէսզի հրահանգ տրուի Զինուորագրութեան Ցանձնաժողովներուն՝ ընդունիլ Պատրիարքարանի կողմէ կնքուած ուսուցչական վկայագիրները։ 2. Վաւերացուց Տիվրիկի և Կարինի Ուսումն. Խորհուրդներու ընտրութիւնը։ 3. Որոշուեցաւ վերադարձնել Գարթօսի Կրթասիրաց Ընկերութեան կանոնագիրը, ինչ ինչ թերութեանց պատճառաւ։ 4. Որոշեց կրկնել այն նամակը զոր ասկէ առաջ գրած էր Քաղաք. Ժողովին, առաջարկելով որ ինքն ալ մասնակցի կրթական նպաստի մասին նոյն Նախարարութեան հետ տեղի ունեցող բանակցութիւններուն։ 5. Գաւառական կարգ մը Առաջնորդարաններ կրթական նպաստներ ընդունած ըլլալով, անորոշ պայմաններու մէջ, Խորհուրդը որոշեց այս խնդիրը յանձնել Քաղաք. Ժողովին ուշադրութեան։

ՄԱՐՈՒ ԱՂԱՃԱՆԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Համբաւաւոր խաչագող Մարի Աղաճան և Աղաճան Միքրի, որոնք Կարմիր Մահիկ Ընկերութեան անունով կարգ մը դրամաչորթութիւններ կատարած էին ասկէ առաջ, իբր թէ Ատանայի աղէտեալներուն օգնելու համար, Գոնիայ Պատժ. Ա. դատարանին կողմէ մէյմէկ տարուան բանտարկութեան և 25 ոսկի տուգանքի դատապարտուեցան։ Իսկ միւսնոյն պատճառներով ամբաստանուած Աղանէի ու Գոհէթանթին անպարտ արձակուեցան։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏԸ

Կրթական Նախարարութիւնը որոշեց որ ոչ-իսլամ վարժարաններու յատկացուած կրթական նպաստը, հակառակ Հայոց և Յունաց պատրիարքարաններու բաղձանքին, ո՛չ թէ առաջնորդներու կամ փոխանորդներու այլ իւրաքանչիւր վայրի մալ միւտիւրին կողմէ անձամբ յանձնուի ուսուցիչներուն։ Այս որոշումը հաղորդուեցաւ բոլոր կուսակալութեանց։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Ուսումն. Խորհուրդը դարձեալ շրջաբերականներ ղրկեց այն 10 Թաղ. Խորհուրդներուն, որոնք դեռ չէին յղած Մէարիֆին ղրկուելու համար պահանջուած վիճակացոյցը։

ԱՆՊԱՏՇԱՃ ՎԱՐՄՈՒՆՔ ՄԸ

Թերթիս լրաբերներէն մէկը, որ գիշերը ուշ ատեն կը կատարէ վերջին սրբագրութիւնները, խմբագրապետին բացակայութենէն օգտուելով՝ ինքնիրմէն գրեր և երէկուան Արեւելքին Գ. երեսին մէջ զետեղեր է «ՊՈՅՖՈՒԹ ԹՈՔԱՏԼԵԱՆԻ ԴԷՄ» խորագրով հատուած մը, որուն պարունակութեանը բնաւ համամիտ չէ խմբագրութիւնս։ Հետեւաբար այդ անհարկի գրութիւնը ամբողջովին չեղեալ կը նկատենք, և արդէն այդ պաշտօնեան պէտք եղածին պէս կշտամբուած է իր անպատշաճ վարմունքին համար։

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՈՐԲԱԽՆԱՄԸ

Կեդր. Ցանձնաժողովին հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են փետր. 8էն մինչեւ 20ի վերջը.— (Լ. Օ. %). Տ. Փ. Զպուքճեան 100, Տիկին Զ. Ճ. 500, Գատըգիւղի Որբախնամ մասնաճիւղէն 5479.50, Ցովհաննէս Փափազեան 200, Պօյաճըգիւղի ազգայիններէ Թաղ. Խորհրդոյ միջոցաւ՝ 1500, Ինճիրլիի Որբախնամ մասնաճիւղէն 1000, Կարապետ Բալեան Պրայթընէն 500, Նիւ Պրիթէյնի Որբախնամ Տիկնանց Միութենէն 1000, Ռուսճուքի ազգայիններէ 4824, Մառի Ֆրէնկեան (100 ֆր.) 437.50, Կարապետ Բալաեան (20 ֆր.) 87.50, Լ. Ռուսճօ «Հայրենիք»ի միջոցաւ՝ 100, Խոռէն Ֆրէնկեան՝ Պրուսայէն՝ 250, Կէլիպօլուի ազգայիններէն 800, Կալան Մատէնի Թաղ. Խորհուրդ՝ «Ազատամարտ»ի միջոցաւ՝ 500, Գրիգոր Նիքօթեան 37, Սկիւտար Իճատիէ Որբ. Մասնաճիւղէն 70, Բրօվիտէնսի (Ամերիկա) ազգայիններէ 266.50, Սկիւտար Նոր Թաղի Որբ. Մասնաճիւղէն՝ 1176, Իզմիրի Որբ. Մասնաճիւղէն 2400, Պալըքէսիրի Որբ. Մասնաճիւղէն 1000, Քէօթահիայի Որբ. Մասնաճիւղէն 277.50։ Գումար՝ 22505.50։ Պատրիարքարքարանի միջոցաւ եկած դրամ.—Իզմիրէն 540, Արաբկիրէն 1714.25, գումար՝ 2254.22. Պատր. դիւանական զեղչը 2 % 45.25. Մնացորդ՝ 2209, Լ. Օ. 100էն %ն 2045։ Ընդհ. գումար 24550.50։

Նախորդ ցուցակաւ Նաւլըգաթարի ազգայիններէ հանգանակուած 2801 դրուշը (Լ. Օ. % $25^{97}/_{101}$) որ հրատարակուած էր, մոռցուած էր յիշատակել թէ՝ սոյն գումարին մէջ կը գտնուէր նաեւ Գազըլ-Չէշմէի Սեբաստացի և Կովտունցի կարգ մը ազգայիններէ նուիրուած 241.75 դրուշի գումարը։

ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱԶԱՐԸ

Այդ գեղեցիկ պազարը՝ որուն բացումը կատարուեցաւ հինգշաբթի օր՝ կը շարունակէ ընտրուած բազմութիւն մը հաւաքել Բերայի արհեստանոցին ընդարձակ սրահին մէջ։ Վիճակահանութեան և պազարի առարկաներուն գունագեղ զանազանութիւնն ու գեղեցկութիւնը, սրահին յարդարման ճաշակը, իրապէս պատիւ կը բերեն զայն կազմակերպողներուն։ Գատըգիւղի Միխիթարեաններուն նուագախումբը, շատ գովելի բարեկամութեամբ մը, ընտիր երաժշտութեան մը հմայքն ալ կ'աւելցնէ երկու օր է, գեղեցիկ ցուցահանդէսի և միանգամայն գեղեցիկ բարեգործութեան մը կրկնակի հրապոյրներուն վրայ։ Ասիկա շատ գովելի ազնուութիւն մըն է Գատըգիւղի Միխիթարեան Հայրերուն կողմէ, և կարծես թէ հիմեր կը դնէ մեր Հայ-Կաթոլիկ ազգակիցներուն հետ տեսակ մը entente cordialeի, որուն անկեղծօրէն բաղձացող են երկու կողմի զարգացածներն ու լուսամիտները։ Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան՝ որ իր հովանաւորութեան տակ առած էր սոյն բարեգործական ձեռնարկը —ինչպէս վիճակահանութեան տոմսերուն վրայ գրուած է— չենք գիտեր թէ ինչո՞ւ չէր բարեհաճած իր ներկայութեամբը պատուել բացումը։ Բայց ուրախալի է որ հայ հասարակութիւնը, և նոյն իսկ օտարներ, շատ գուրգուրալից համակրութեամբ մը շրջապատած են Շիշլիի Որբանոցին ի նպաստ կազմակերպուած այդ պազարը։ Երէկ, Բերացի հայ օրիորդ մը, Օր. Նիշանճեան, բաղդը ունեցաւ վեց ոսկի արժողութեամբ Բանտամայի արծաթեղէն մը շահելու պազարին վիճակահանութենէն։ Բայց ազնիւ Օրիորդը վեհանձնութեան գեղեցիկ շարժում մը ունեցաւ, որ շատ աւելի փայլուն էր քան թէ զայն շահած ըլլալու բաղդը. անմիջապէս Որբանոցին նուիրեց իր շահած արժէթուղթը։ Կ'արժէ որ շնորհաւորենք այդ ազնիւ gesteը՝ զոր հայ Օրիորդի մը վրայ տեսնելով իրաւունք ունինք հպարտանալու։ Այս օր կիրակի և Պազարին վերջին օրը ըլլալով, կը յուսանք թէ նախորդ օրերէն աւելի ստուար բազմութիւն մը ժամադիր պիտի ըլլայ արհեստանոցի սրահներուն մէջ։ Դեռ շատ գեղեցիկ ու արժէքաւոր առարկաներ կան վիճակահանութեան բաժնին մէջ։ Ի մէջ այլոց Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթ մը։

Կը յուսանք Օր. Նիշանճեանին բաղդաւորութիւնը և միանգամայն վեհանձնութիւնը ունենալու ուրիշ օրիորդներ ողջունել դեռ։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՌԺԱՄԵԱՅ ՊԻՒՏՃԷ

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆ ԽՆԴԻՐ

Վերջապէս Օսմ. Խորհրդարանը այս տարի սկսաւ Պիւտճէի վիճաբանութեան, բայց ո՛չ թէ ընդհ. Պիւտճէին, այլ առժամեայ պիւտճէին, որ նախընթաց շաբթու խորհրդարանի Պիւտճէի յանձնաժողովին ղրկուած էր։ Նիստը բացուեցաւ ժամը 5.40ին նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։

Նախորդ նիստի ատենագրութենէն վերջը կարդացուեցան երկու եպարքոսական թեզքէրէներ, մէկը որ կը վերաբերէր Օսմ. Պանքայի հետ կառավարութեան ունենալիք յարաբերութեանց առթիւ շինուած օրինագծի մասին ղրկուեցաւ [illegible], իսկ երկրորդը ղրկուեցաւ Պիւտճէի Ցանձնաժողովին որ կը վերաբերէր Ռումէլիի տուրքերու մասին։ Իսկ Քէօթահիայի երեսփոխանին՝ իր նահանգին մէջ առողջապահական միջոցներ ձեռք առնելու համար տուած թագրիրը ղրկուեցաւ Ներքին գործոց Նախարարութեան։

Ժողովը անցաւ Առժամեայ Պիւտճէին. ներկայ էին Ելեւմ., Ներքին, Դատական եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարները։

Նախ խօսք առաւ Պիւտճէի Ցանձնաժողովին տեղեկաբերը եւ հինգ պատճառներով առաւ երկամսեայ առժամանակեայ պիւտճէ մը պատրաստուած ըլլալուն համար։ Առաջինը՝ տպագրական անկանոնութիւնները, երկրորդը՝ կարգ մը ելմտական մանրամասնութիւններու ուշ հասած ըլլալը, երրորդ, պիւտճէին շատ մը բարեփոխութիւններ կրած ըլլալը եւ չորրորդ՝ Չըրաղանի հրդեհումը։ Տեղեկաբերը յայտարարեց թէ ասկէ զատ միջոց մը չկայ. քանի որ առժամեայ պիւտճէն ընդհ. պիւտճէին երկարաձգումն է. թէեւ բաւ. կարգ մը ծախքեր, մասնաւորապէս բանակին ծախքերը, բազմապատկուած են, բայց ատիկայ ընդհ. պիւտճէին միւս ամիսներու գլուխներէն պիտի զեղչուի։

Ֆէրիտ պէյ ըսաւ թէ՝ ամէն երկիրներու մէջ ալ Պիւտճէն չորս ամիսէն կարելի չէ անցնել Խորհրդարանէն եւ քննելէ վերջ գործադրութեան դնել. ուրիշ երկիրներու մէջ, ըսաւ, պիւտճէն տարի մը առաջ կը պատրաստուի, որպէսզի ժամանակ ըլլայ մանրամասնօրէն քննելու։ Հետեւաբար առաջարկեց որ ասկէ վերջ ելմտ. տարին փոխանակ մարտ 1էն սկսելու, Խորհրդարանի փակման օրէն սկսի, այսինքն մայիս 1ին, որպէսզի պէտք չմնայ այս տեսակ առժամեայ պիւտճէներու։ Ցանձնաժողովին տեղեկաբերը ըսաւ թէ, իրենք ալ այդ կէտը խորհած և առաջարկած են Ելեւմտական նախարարին, որ խոստացեր է նկատի առնել այդ կէտը։ Վարդգէս ըսաւ թէ՝ այս առժամեայ պիւտճէով կառավարութիւնը կ'արտօնուի ամէն տուրք գանձելու. մասնաւորապէս ասարի և ադնամի տուրքը, որ այս երկու ամիսներուն (մարտ ու ապրիլ) գանձուիլ կ'սկսի։ Եթէ այս պիւտճէն նոյնութեամբ ընդունինք, այն ատեն ընդունած պիտի ըլլանք որ ժողովուրդը դարձեալ կեղեքուի. յանուն այդ ժողովուրդին ես կը բողոքեմ, ըսաւ։ Ելեւմ. Նախարարը պատասխանելով ըսաւ թէ՝ ադնամի, ասարի և այլ տուրքեր, որոնք երա՛ւ է թէ ապօրինի ու անարդար տուրքեր են, բայց առ այժմ կարելի չէ զանոնք վերցնել։ Զէյնէլ պէյ ըսաւ թէ մինչեւ ընդհ. Պիւտճէին քննութիւնը, յետաձգուի ադնամի տուրքին գանձումը։ Կանի պէյ պնդեց անոր վրայ թէ «գոցե՞նք ուրեմն Մալիէն»։ Պօչօ էֆ. ըսաւ թէ եթէ ժողովը ուզէր կրնար բուն պիւտճէն մինչեւ այսօր աւարտել և պէտք չթողուլ ասանկ առժամեայ պիւտճէներու, որ ծախսելու ընդարձակ իրաւասութիւն կուտայ նախարարին։ Արդէն ժողովուրդը ծանրաբեռնուած է տուրքերով. հոս Թուրքիոյ մէջ օտարները աւելի հանգիստ կ'ապրին, քանի որ անոնք զերծ են տուրքէ։ Այս առժամեայ պիւտճէն ընդունելէ առաջ ձեռքերնիս խղճերնուս վրայ դնելով ընդունինք։

Իլիաս էֆ. ըսաւ թէ՝ մէկ քանի անգամ Գեղամ էֆ.ի հետ մէկտեղ ադնամի խնդիրին համար այցելեր է Ելեւմ. Նախարարին որ խոստացեր է օրէնք մը պատրաստել. արդ հարցուց թէ ինչու հակառակ այդ խոստումներուն դեռ չպատրաստուեցաւ։ Հաֆըզ Իպրահիմ դէմ խօսեցաւ պաշտօնեաներուն տրուած պօլ պօլ ամսականներուն. Իսմ. Քէմալ պէյ դիտողութիւն ըրաւ որ Երեսփ. Ժողովը թէ՛ անցեալ տարի և թէ՛ այս տարի չկրցաւ Պիւտճէն ժամանակին հասցնել. ամէն երկիրներու մէջ Երեսփ. Ժողովները կազմուած են ըսաւ, գլխաւորաբար երկրին Պիւտճէն քննելու համար. մինչդեռ մենք ամէնէն կարեւորը կը գոցենք այսպէս. ասիկա ամօթ մըն է ժողովին համար և մենք ամօթապարտ կը մնանք ժողովուրդին առջեւ։ Իսմ. Քէմալ պէյ առաջարկեց որ փոխանակ երկու ամիսի, առժամեայ պիւտճէն միայն մէկ ամսուան (մարտ) համար ընդունուի և այդ մէկ ամսուան մէջ ընդհ. պիւտճէն քննուի և հաստատուի։ Սէյիտ պէյ այդ բանին անկարելի ըլլալը յայտնեց, քանի որ Երեսփ. Ժողով, Ծերակոյտ, յանձնաժողովներ մէկ ամիսէն չեն կրնար ամբողջ պիւտճէն քննել։

Գ. Զօհրապ.— Օսմ. Երեսփոխանութեան համար ամէնէն էական ու կարեւոր կէտն է Պիւտճէին քննութիւնը, բայց քանի որ Ընդհ. Պիւտճէն կարելի չեղաւ բերել հոս, պէտք է վաւերացնել առժամեան։ Այսօր հոս երեսփոխաններու մէջէն ընդհ. աղաղակ մը բարձրացաւ ադնամի տուրքին դէմ. այս աղաղակը անցեալ տարի ալ կար, բայց հակառակ խոստումներու ո՛չ մէկ նմանօրինակ օրէնք պատրաստուեցաւ։ Եթէ ատոնք չըլլան, ի՛նչ պիտի հասկնայ ժողովուրդը Սահմանադրութենէն։ Փոխանակ մեզի Բրինձի և Հեղինակի իրաւունքի օրինագծեր ղրկելու, պէտք էր կարեւորները բերել։ Մեր ժողովին մէջ մեթոտիկ աշխատութիւն չկայ. կէլիշի կիւզէլ գործ կը տեսնենք. [illegible] օրէնքները [illegible] միան։ Պէտք է պահանջենք Ելեւմ. Նախարարէն որ այդ ադնամի և այլ տուրքերու օրէնքները շուտով պատրաստել տայ այն Ցանձնաժողովին որ շաբաթը մէկ երկու անգամ օրը քանի մը ժամ նիստ կը գումարէ, կէս ժամ խահուէ կը խմէ և իբր թէ՝ օրէնք կը պատրաստէ։ Եւրոպայի մէջ ալ ատանկ է, բայց հոն այդ տեսակ Ցանձնաժողովները գիշեր ցերեկ կ'աշխատին և ընդհանրապէս հմուտ ու կարող մարդիկ կ'ըլլան և ո՛չ թէ մերիններուն պէս։ Էնճիւմէնը յանցաւոր չէ որ Պիւտճէն ուշ մնաց. որովհետեւ իրեն ղրկուած մանրամասնութիւնները ամէնքն ալ սխալ էին ու պակաս, քանի որ ո՛չ կանոնաւոր հաշուակալութեան դիւան ունինք, կառավարութիւնն ալ յանցաւոր չէ քանի որ ուրիշ կառավարութիւններու պէս մեր ելմտ. վիճակը որոշ կայուն եւ որոշ չէ։ Երեւակայեցէք որ ծովային Նախարարութիւնը դեռ իր պիւտճէն չէ ղրկած։ Գալով ադնամի օրէնքին, անոր պատրաստութեան համար քիչ մը աւելի փութկոտութիւն ցոյց տալու է։ Այն Ցանձնաժողովը որ այս աշխատութիւնը կ'ընէ Մալիէին մէջ՝ թո՛ղ աշխատի. թո՛ղ շտապէ. մեր ունեցած ամէն բանը կեղծ է. փոխանակ մեզի բրինձի օրինագիծ ղրկելու, ադնամը թող ղրկէր։ (Համամտութեան ձայներ)։ Գալով կառավարութեան, ան ալ իրաւունք ունի, առանց տուրք հաւաքելու, առ այժմ ի՛նչպէս կրնայ իր պիւտճէն հաւասարակշռել. բայց ես կ'առաջարկեմ որ հասոյթի ուրիշ աղբիւրներ գտնուին և Երեսփ. Ժողովին ղրկուին տուրքերու ջնջման օրէնքները, որոնց համար գիշեր ցերեկ պիտի աշխատինք։

Ճավիտ պէյ պատասխանելով Զօհրապի, ըսաւ թէ՝ կարելի չէ ասանկ օրէնքներ անմիջապէս պատրաստել. օրինակ, հաշուակալութեան օրէնքը պատրաստեցի ու մէկ քանի օրէն պիտի ղրկեմ ձեզի։

Զօհրապ.—Զօհրապը եթէ Մալիէի նազըրը ըլլէր, սա ալ կ'ընէր...

Իսմ. Հագգը (Պաղտատ).— Տուրքերու ջնջման մասին ըսուած կարգ մը խօսքերուն ակնարկելով ըսաւ թէ՝ պէտք չէ ատանկ խօսքեր ընել, քանի որ ատոնք ֆէսատ կը հանեն ժողովին մէջ։

Զօհրապ.— Այն ատեն գոցենք Խորհրդարանը...

Դադարէն վերջ վիճաբանութիւնը շարունակուեցաւ և յաջորդաբար քուէարկուեցան առժամեայ Պիւտճէի հետեւեալ երեք յօդուածները, գրեթէ նոյնութեամբ։

Յօդ. Ա.— 1326 տարուան մարտ և ապրիլ ամիսներուն պետական ընդհ. գործառնութեանց յատուկ եղող և պետական պաշտօնատուններու անուամբ, յիշեալ տարուան ելմտական ընդհ. հաշուեկշռին ի հաշիւ, 554,840,021 դրշ.ի առժամեայ գումար մը յատկացուած է։ Միայն թէ 1326 տարուան ընդհանուր հաշուեկշռի օրէնքին համաձայն ամսաթոշակներու (այս բառը վերցուեցաւ) և ծախքերու վրայ ըլլալիք յաւելումներու ու զեղծումներու մասին եղած տրամադրութիւնները այդ երկու ամիսներու ամսաթոշակներուն և ծախքերուն մէջ են։

Յօդ. Բ.— Այժմ տէրութեան կողմէ հաւաքուած տուրքերը եւ գանձումը պիտի շարունակուի 1326 տարուան մարտ և ապրիլ ամիսներու միջոցին տրուած օրէնքներու ու կանոններու համաձայն։

Յօդ. Գ.— Այս օրէնքին գործադրութիւնը յանձնուած է ելմտական նախարարութեան։

Այս մասին թեր ու դէմ վիճաբանութիւններ ըրին Ֆէրիտ, Իսմ. Հագգը, Պօչօ, Վարդգէս, Մահիր, Սայիտ, Իլիաս, Թէվֆիգ, Թահա, Հաֆըզ Իպրահիմ, Իսմ. Րիզա, Տօքթ. Րիզա Թէվֆիգ, Սըտգը, Տաղաւարեան, Րիզա փաշա և ուրիշներ, ուրկէ վերջ նախագահը քուէի դրաւ Հալէպի երեսփոխան Ալի Ճէնանի պէյի հետեւեալ առաջարկը. «Ընդունիլ և վաւերացնել առժամեայ պիւտճէն, պայմանաւ որ կառավարութիւնը պատրաստէ և Երեսփ. Ժողովի յառաջիկայ տարեշրջանին բերէ այլ և այլ տուրքերու օրէնքները»։ Գաղտնի քուէարկութեամբ դրուելով այս առաջարկը ընդունուեցաւ 15ի դէմ 125 ձայնով։ Նիստը վերջացաւ ժամը 11ուկէսին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Կրթական նախարար Էմրուլլահ էֆ. երէկ ժամը 11էն վերջ մինչեւ ուշ ատեն՝ եպարքոսին մօտ երթալով խորհրդակցութիւններ կատարեց կրթական խնդիրին մասին։

ԱՏԱՆԱՅԻ ՈՌՈԳՈՒՄԸ

Ատանայի դաշտագետինը ոռոգելու համար Նախարարաց Խորհրդին կողմէ ասկէ առաջ տրուած որոշումը կայս. իրատէով վաւերացաւ։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եպարքոսը երէկ, Տօլմա Պաղչէի պալատը երթալով, Սուլթանին ներկայացաւ։

[illegible] ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց քաղաքապետական փոխառութեան օրինագիծը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ,	Փետր. 27/12 Մարտ	
Օսմ. միացեալ բացուեցաւ դրշ.		102—03
» » վար գին		102—02
» » բարձր գին		102—08
» » գոցուեցաւ		102—07
Ռում. Երկ. բացուեցաւ	ֆր.	219—62
» » վար գին	»	219—37
» » բարձր գին	»	220—50
» » գոցուեցաւ	»	219—87
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	9—45
» Ժուիսանս	»	5—35
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—45
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	40—
» » Օսմանի	»	1—15
Գրէտի Ֆոնս. Էժիբս. հին	Ֆր.	319—50
» » Նոր	»	271—
Թրանուէյ	»	80—50
Զարթէբէ	»	50—50
Կ. Պոլսոյ քարաք	»	437—
Պանգ. Օթթոմ.	Լ. Օ.	20—25
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	17—15
Օրիանթալ քարբէթ.	»	12—35

ԴԵՐՁԱԿ

Պ. ՏԻՄՈԹԷՈՍԻ ԲԱՐԱՑԵԱՆԻ

Բերա, Բրէքին բասաժ, Թիւ 7

Անոնք որ վայելուչ ու ճաշակաւոր զգեստ հագնիլ կ'ուզեն, ուղղակի թո՛ղ դիմեն, Բերա, Բրէքէն բասաժ հաստատուած դերձակ Պ. Տիմոթէի Բարացեանի, որ զիրենք գոհ պիտի ձգէ ամէն կերպով։ Գիները չափաւոր են։

ՍՈՍԻԷԹԷ ՄԻՒԹՈՒԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ

ՏԸ ԼԻՕՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՑԱՏՈՒԿՋՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ՝ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔՕՆԹՐՕԼԻ ՏԱԿ

Լիոն, Օթէլ տը Վիլ փողոց, թիւ 77

ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ, ՈՐ 1909 ՄԱՅԻՍ 15ԻՆ ՈՒՆԷՐ

Բաժնետէր 192,169
Ստորագրուած դրամագլուխ 215,573,800 ֆր.
Վճարուած դրամագլուխ 1,581,300 »

Վճարումներ 1 ֆր.էն սկսեալ, 100—500—1000 ֆր.ի և անկէ աւելի գումարներով ապահովագիրներ, 1—12 տարուան և աւելի պայմանաժամի մէջ վճարելի։

Ընդհ. գործակալ ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ, ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԵՐԿՐԱՑ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ՖԱՐՑ

Ղալաթիա, Սէն-Բիէր խան, թիւ 25-26

Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալութեան դրամատուն՝ ՖՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, Ղալաթիա.

Գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին արուարձաններու, նահանգներու և յիշեալ երկիրներու համար։ Նպաստաւոր պայմաններ։ 50—48

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստ. 4/27 եւ 1320 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիւան Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըր խան, Հէզարէն փողոց, թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Պոլիս, Մահմուտիէ, Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սստօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ Գաբու թիւ 10.
Պոլիս, Ապտի պէյ և Ընկ. Վէզնէճիլէր փողոց.
Պոլիս, Գ. Ս. Այվազօղլու, Էմին-էօնիւ, Պահճէ Գաբու Իզմիր փողոց.
Գատըգիւղ, Ալէքսանտր Անտօթեաթտի չուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անգըքեռ, Մօտա [illegible].
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Ցէմարքի.
Բերա, Մահմուտիէ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Թօսի, Պէօյիւքճաէրէ ճամբայ, թիւ 137.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրքենց, թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Մեծ Կզլի, Բէկօզ էֆ.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկլեան, [illegible] բանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Պէշիկթաշ էֆ.

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ.

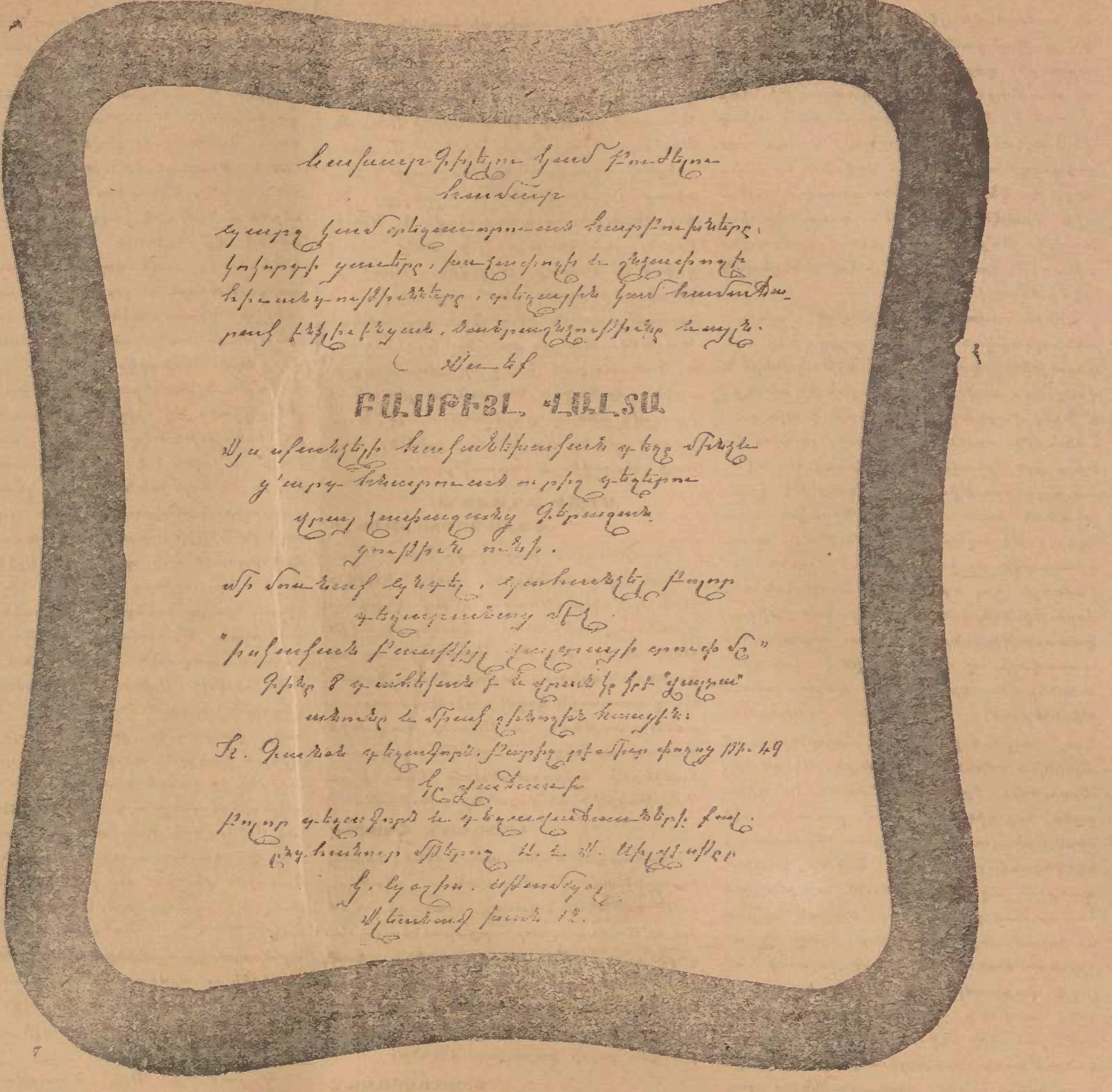
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ԲԱՍՐԻՑԼ ՎԱԼՏԱ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 49
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] խան 12.

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն, ամբողջովին վճարուած։
Պահեստի գումարներ 38,000,000 քուրոնի չափ։

Պոլսոյ գործակալութիւն՝ Եըլտըզ խան, Բերայի գործակալութիւն՝ Ս. Ա. Թուան խան, Բերա, Մեծ-Փողոց։

ԴԻԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամով ըլլալու են։ Ցիտուն դրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100- 150	ոսկի գումարի համար
6	»	151- 200	» » »
10	»	201- 500	» » »
15	»	501-1000	» » »
20	»	1001 և անկէ վեր	» » »

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պահանջման դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուղղակի առեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայուած գումարը պարունակող տետրակ ալ կը անձնէ անվճարակատ անունով, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնամակալը (վէքիլ կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ, Վինըր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՈՒԶՈՒՆԼԵԱՆ

Գաղղիական եւ մորթային հիւանդութեան

Երկար ժամանակ վերոյիշեալ հիւանդութիւններու իրեն մասնագիտութիւն ըրած, Տօքթ. Ուզունլեան էֆ. որ ծանօթ է արդէն մայրաքաղաքիս Հայ բժշկական դասուն մէջ, աշխատած է բաւական երկար տարիներ Ազգ. Հիւանդանոցի և Շիշլիի Անկելանոցին մէջ։

Իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ, իր գործատեղին, Սիրքէճի Թրրամվայի ճամբուն Ֆէյզիէ լուսանկարչատան առաջին յարկը։

Խնամով և կարճ ժամանակի մէջ դարմանուիլ փափաքողները կարող են իր փորձառութեան դիմել, համակրելի բժշկին անձնական օգտուելու համար։

Աղքատները ձրի։

Ծանօթ. — Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի և արգանդի հիւանդութեանց, ժամանակ խմամքով։ 41—32

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սիրած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատւոյ վկայական և շքադրամ առացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13
Սկիւտար) Չարշը Պօյը, թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սալգըմ պէյ Տէգէ Օգլուի տունը։ 36

ԼԱ ՔՕՔՕԶ

Կերակուրներու պատրաստութեան մէջ Լա Քօքօզի գործածութիւնը շատ աւելի նպաստաւոր է քան կարագը, ձէթը և ճարպը։ Միեւնոյն կերպով կը գործածուի։

ԲԱՑՑ ՄԷԿ ՓՈՐՁ

ՆՈՒԻԶ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

Լա Քօքօզ բուսական զուտ և անխառն կարագ մըն է։

Լա Քօքօզ, Մակնէն Եղբարց վաճառանիշով, մեծապէս յանձնարարելի է առողջապահական տեսակէտով։ Բոլոր հիւանդանոցներուն մէջ կը գործածուի։ Մակնէն Եղբարց վաճառանիշով այս իւղը փնտռեցէք բոլոր գլխաւոր նպարավաճառներուն մօտ, վաճառման կեդրոնատեղի Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի փաշա խան՝ Ն. Ս. Քէվէնճօղլու և Որդի վաճառատունը, Պոլիս՝ Լէօն Տ. Սէմսի, Լիմոնճըլար փողոց, թիւ 53։

Ընդհ. գործակալ
75—39 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Cie RUSSIE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Յունվ.

Դշ 6/19 Ինէպօլի, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ 30/12 Օտեսա. Իրիկուան ժամը 4ին։
Եշ 30/12 Իզմիր, Պիրէոս և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ 31/13 Օտեսա. ժամը 4ին։
Ուր. 2/15 Սէվաստօբօլ. ժամը 10ին։
Շբ 2/15 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ 2/15 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Պօռ-Սայիտ և Աղեքս. ժամը 4ին։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԱԶԴ.— Օսմ. ապահովագրական Ընկերութեան կեդրոնատեղին փոխադրուած է Ղալաթիա Մէրճէյանի փողոց, թիւ 7, Պանք տը Սալօնիքի նախկին տեղը։ 30=14

ՎԻԼՍՕՆ ԼԱՅՆ

WILSON LINE
HULL-CONSPLE-NOVOROSSISK-ODESSA

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաբֆօ	1119
Ալեքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տէբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթրիաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնթէպէլլօ		Սցէբս	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտահօ	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օսլօ	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէօ	1053	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վ. Ուիլսըն	2391
Սօսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րինալտօ	1553	Իէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կրկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գանկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րոմէօ	1789	Թորօ	
Գարօօ	895	Կրօանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզալին	136	Մայօն	

Ալէքօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք, հոս ժամանած է։
Moroffo շոգենաւը, նաւապետ Մորոքքօ Մարտ 15ին հոս կը սպասուի։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՐԻՑՑՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։ 26

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Թողեալ հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Իզմիրի և շրջականներու ձկնորսութեան տուրքին վարձակալութիւնը աճուրդի դրուած ըլլալով, տեղացի մրցակիցներու կողմէ 2,405,830 ղրուշ գին առաջարկուած է։ Այդ վարձակալութիւնը չորս տարուան համար է, սկսեալ 1910 մարտ 1էն (Ն. Տ.)։ Վերջնական նուազումը տեղի պիտի ունենայ 1910 մարտ 1ին (Ն. Տ.)։ Անոնք որ կ՚ուզեն մասնակցիլ այդ աճուրդին և տեղեկութիւններ առնել վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, պէտք է դիմեն Հանր. Պարտքի Ընդհ. Տնօրէնութեան (Ձկնորսի ճիւղ) կամ Իզմիրի գլխաւոր տեսչութեան։

2-2 ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

* * *

ԱԶԴ.— Հանր. Պարտքի Վարչութեան Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Օսմ. Անատօլուի Երկաթուղային Ընկերութեան կողմէ շրջաբերութեան հանուած և իւրաքանչիւրը 5 օսմ. ոսկիի արժէքով 4000 բաժնեթուղթերու դրոշմատուրքը վճարուած է։

2 2 ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՒՋԷՔ

ԱՆԽԱՐԴԱԽ ԻՒՂ ԳՈՐԾԱԾԵԼ
ՁԵՐ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՄԱՐ
ԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ ՈՒՏԵԼ,
ԴԻՄԵՑԷՔ
ՔԱՌՍՕՓԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԱՅՆ ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ՈՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՂԱԼԱԹԻԱ
ԽԱՐԱՃՃԸ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 13
12—9

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաշնիքօֆի սակարան, Սենեայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրով։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պոլաքօվօ, Եքաթերինոտար, Եղիզաւէթկրատ, Իվանօվօ, Կիրսոն, Քիէֆ, Քոզլօֆ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կովկիաթով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայեւսք, Նովօրոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Րօստօֆ-Դօնայ, Սլոպոտա, Բօլթավա, Րիկա, Րիազան, Րոմնի, Րիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմբիրսք, Սիմֆէրօբօլ, Չիսթօբօլ, Թիֆլիս, Թոմսք, Վէլիք, Ուսթիւկ, Վիաթքա, Վինիցա, Վոլոկտա և Վոզնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանտրիա (Խէրսոնի մէջ), Պօպրինեց, Ալրաթօֆ, Բաքովքա, Նիքոփոլ և Սմոլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.— Լոնտոն, Բարիզ, [illegible] և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և փոխանցում վաճառման ապրանքի։ Նպաստաւոր պայմաններով վարկեր։ Ունի ամենակատարեալ «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ՏՀԻ ՆԵՇԸՆԼ ԲՐՈԹԵՔԹԸՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
Լիվըրփուլ, Չըրչ փողոց, թիւ 38

Ընկերութիւնս իր անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատուաբեր սովորութեան համաձայն՝ կը հատուցանէ ապահովագրեալներուն բոլոր վնասները։ Ապահովագրական ընկերութեանց համաձայնութենէն (թարիֆ) դուրս կ՚ապահովէ։

Ամէնէն նպաստաւոր պայմաններ՝ քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութիւն։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։

Արեւելքի Ընդհանուր Տնօրէն
Վիքէնճ Ա. Գալֆաեան
Կալաթա, Իլյասէ խան թիւ 7—8,
Գործակալութիւնք, Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ՓԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ՚երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ՚ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԴԻՒՐԱՀԱՏ քան ո և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՑ, եւն. եւն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քէթէնճիլէր Օղլու Բասաժ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՏՕՔԹ. ԶԱՐՖՃԵԱՆ

Մասնագէտ Բժիշկ
ԿՈԿՈՐԴԻ, ՔԻԹԻ ԵՒ ԱԿԱՆՋԻ

Վկայուած Բարիզի համալսարանէն ու նախկին օգն. բժիշկ Պորտոյի հիւանդանոցներուն։

Պատիւ ունի ծանուցանելու թէ ի դիւրութիւն իր յարգոյ յաճախորդներուն, այսուհետեւ բացի երեքշաբթի և շաբաթ առտուներէ, ամէն օր մինչեւ կէս օր, կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները, գիտական ամենավերջին մեթոտներով, Պոլիս Կամուրջին գլուխը Նարկիլէճեան դեղարանը (Նախորդ Ծաննի), և ուր ի հարկին կը կատարէ իր մասնագիտութեան վերաբերեալ գործողութիւնները։ Ամէն օր կէս օրէն ետքը հիւանդ կ՚ընդունի իր բնակարանը, Բերա, Աղա Ճամի, Սագըզ Աղաճ, թիւ 6. երեքշաբթի և շաբաթ օրերը կը գտնուի ժամը 8-10 (Ը. Ե.) Շիշլիի Մանկանց միջազգային հիւանդանոցը, և իր մասնաճիւղին մէջ, Բերա, ռուսական դեսպանատան դիմաց, Ապուտ էֆ. խան, թիւ 22 աբարթըմանը, ժամ 10-12 (Ը. Ե.)։ Զորեքշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի։ 40-26

ՏԵՐՈՒՊԼԻ ԷՔՍԹՐԱ ՄՈՄԵՐ

Տէրուպլի էքսթրա ընտիր մոմերը գնեցէք, որոնք ո՛չ ծուխ կ՚արձակեն և ո՛չ կը վազեն։ Այդ մոմերուն պատրաստութեան համար մեծ խնամք տարուած է, գինն ալ աժան է։ Կը ծախուի գլխաւոր խանութպաններուն և Պոլսոյ, Բերայի ու Ղալաթիոյ մեծ վաճառատուններուն քով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Պալըք Բազար, Նէվշէհիր խան, թիւ 9, Բօրլօզլու և ընկերութեան մօտ։

Ընդհանուր գործակալ
75—43 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բուսթ Լօքալ	տարին	108	ղր.
» » »	վեցամսեայ	60	»
Գաւառներու համար	տարին	108	»
» »	վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի հմր.	տարեկան	35	ֆր.
» »	վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ. ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանտաթն է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՈՍԱՃԵԱՆ